

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 36.—
za en mesec . . . K 3.50
za Nemčijo celoletno . . . 40.—
za ostalo inozemstvo . . . 46.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 32.—
za en mesec . . . K 2.70
v spravi prejemam mesečno . . . 2.50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 8.—
za Nemčijo celoletno . . . 10.—
za ostalo inozemstvo . . . 13.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45 „
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta K 1.—
Izhaja vsak dan izvenredni ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7553. — Upraviškega telefona št. 188.

Boj za samoodločbo.

Kakor iz goršičnega zrna vzraste vi-
soko drevo, tako se je Wilsonov izrek o
soglasju med vladajočimi in vladanimi,
okrepljen po naukih ruske revolucije o sa-
modoločbi, globoko ukoreninil v moder-
no mišljenje in danes se je razširil po ce-
lem svetu tako, da moramo z njim računati
kot z zelo realnim političnim faktorjem.
Idea o samodoločbi narodov je vzrasla
kar čez noč; skoraj nevidno in neopaženo,
ker je njeno rast vsaj pri nas oviral smrto-
nosni in pogubni led politične cenzure, to-
da močni in zdravi organizem je prebil tu-
di to okovo in danes stoji pred nami in ob-
vladuje vse naše politično mišljenje skoro
kot najmočnejša politična sila.

Njeno moč lahko cenimo in merimo
po moči in sili odpora, ki se je vzdignil
proti ti ideji od one strani, kateri obeta
zapesti zadnjo pesem in jo tudi bo prej ali
slej. Idea o samodoločbi narodov je plod
modernega demokratičnega naziranja o
človeku in njegovem razmerju do države,
oziroma o narodu in o razmerju narodov
do države. Zato je umevno, da se je br-
nijo in da se ji upirajo z vso silo tisti krogi,
katerim je dosedanja teorija garantirala
gospodstvo nad drugimi, oklepajo in oprije-
majo se je pa tisti, ki se hočejo postaviti
na lastne noge.

Najhujši nasprotniki samodoločbe na-
rodov so pruski junckerji in v njihov jarem
vpreženi Vsenemci. Pruskemu junckerstvu
je prvi vrsti za to, da ohrani in utrdi če
močjo za večno ne gospodstva države,
ampak gospodstvo svoje kaste s po-
močjo države in s spretnim izrabljan-
jem državnih institucij v svojo korist.
Tako so delali vedno in hočejo delati še za
bodoče čase, da se obdrže na površju kot
socialna plast na podlagi pravic
in zato se upirajo vsaki preudeli države
v modernem demokratičnem duhu.

Iz tega njihovega naziranja izvira nj-
hovo sovraštvo do pruske volilne reforme,
ki bi utegnila lepega dne junckerskemu
kraljestvu izpodbiti nekaj nog. Iz razprav
v pruskem deželnem zboru je jasno raz-
vidno, kaj junckerje teži in boli in kako sil-
no mučna jim je misel, da bi smel voliti
ubogi poljski težak v vzhodni Prusiji rav-
no tako kakor njegov plemeniti grajščak
in veleposestnik. Ta misel jih trapi in mori
tako, da so grozili celo z odpovedjo pokor-
ščine do krone, če krona ne ustreže njho-
vim željam in dovoli demokratizmu le po-
nižen pogled v prusko deželno zbornico.
To svoje prepričanje o notranji politiki so
prenesli junckerji čisto do sledno tudi na

vnanjo, ker niso tako nespretni kakor ne-
kdanji — in tudi sedanjí — naši diplomati,
ki so zahtevali samovlado pač za Al-
bance, lastnim narodom pa privoščijo ko-
maj kakšno ljudsko šolo in še to le po tri-
desetletnih vojskah. Junckerjem je všeč kot
zastopstvo naroda samo njihovo last-
no gospodstvo.

Vredni bratje pruskega junckerstva so
ogrski grofje. Kar smo rekli o junckerstvu,
velja od besede do besede tudi za te. Edin
razložek, ki je po samo navidezen, je ta,
da lahko na Ogrskem kot mnogojezični dr-
žavi dosti lažje opazujemo izrabljanje na-
rodnostnega gibanja v socialno-
stanovske svrhe. Ogrska grofovsko
politika vedno poudarja, da bo trpel ma-
žarski narod, če se udeleži taka volil-
na reforma, ki bi ogrskim narodnostim pri-
nesla nekaj političnih pravic. Vsak človek
vé, da mažarski narod vsled moderne
demokracije ne bi prav nič trpel, zlasti ti-
sti narod ne, ki se mora iz te od narave
tako bogato obdarjene dežele kar trumo-
ma izseljevati v Ameriko, ker tako zahte-
va grofovski veleposestniški gospodarski
zistem. Ogrska ljudstva, tudi mažarsko sa-
mo, bi pač utegnili nekoliko revidirati
gospodarske razmere na Ogrskem,
če bi prišla do polnoveljavne besede v
parlamentu, a to gospodom grofom ne
diši posebno in zato se boje prave,
res demokratične volilne re-
forme, ne pa iz skrbi za politič-
no moč mažarskega naroda. Kolikor in kar je
res mažarskega na Ogrskem, bi ostalo v
veljavi tudi pod demokratično vlado; mo-
goče še bolj krepko in zdravo kot sedaj,
ker bi si ohranili tudi Mažari lahko vsako
leto na tisoče ljudi doma, ki morajo sedaj
broditi po svetu s trebihom za kruhom,
da se toliko bolj lahko kočati in šopiri na
gospodarskih razvalinah ljudstva grofov-
sko gospodstvo. In kakor pruski junckerji,
tako so tudi ogrski grofje dosledni: oni po-
bijajo demokracijo, kjer je posamezniku v
prijem, in pobijajo jo, kjer bi bila narodom
v prid.

Enim in drugim se gre samo za okre-
pitev lastnega gospodstva, pa makar po-
gine pod njem posameznik ali narod, ali
pa ves svet. In kakor na Pruskem, tako
pravijo tudi na Ogrskem, da so samo grofje
sposobni, da zastopajo ves narod in da so
njihove stanovske želje in njho-
ve socialne tendence identične z že-
ljami in tendencami narodov. Da za-
padna Evropa tega stališča dandanes ne
razume več in mi tudi ne, to jih pa malo
moti. Oni gonijo svojo; samo eno lepo
lastnost imajo oboji, da so namreč do-
sledni.

Bolj škodljivci kakor sovražniki samo-
določbe so pa tisti, ki jo nosijo na jeziku,
a jo kolnejo v srcu. O teh ne bomo govo-
rili obširneje za enkrat, ker stoje pod mo-
gočnim varstvom slavne cenzure.

Resnični prijatelji samodoločbe so pa
vsi, ki so bili in so zatirani, ki trpe social-
no in politično. Socialno kot posamezniki
in politično kot narodi. Vsi ti se bojujejo
za svoja privatna in politična prava, kate-
ra jim more dati edino le pametno izvede-
na demokracija, ki ne pozna nobenih pred-
prav brez zaslug, ampak zahteva za vsa-
kega, za posameznika in za narod, njemu
primerno in prikladno mesto v družbi ljudi
in narodov, kjer se naj prosto in svobodno
razvija po svojih močeh v versko-nravnem,
v političnem, socialnem in gospodarskem
oziru. Vsi ti trpinji so se danes naveličali
prostiti milosti in delati za druge, ampak
hočejo, da se jim meri njihov delež na po-
dlagi pravice. Ti trpinji pravijo, da so oni
sami država, da so oni sami na-
rod, oziroma del države in del naroda,
istopraven in enakopraven del kakor jun-
ckerji in grofje in zato zahtevajo, da imajo
tudi oni pravico soddločevanja o
tem, kaj se bo z njimi godilo, kako se bo
z njimi postopalo in s tistim duševnim in
materielnim imetjem gospodarilo, katero
ustvarjajo pred vsem njihovi možgani in
njihove roke. To so ideje zatiranih, ideje
zapotavljenih, a tudi ideje moderne civili-
zacije, ki je še vedno zmogala nad baje-
neti, na katere se opira junckerstvo in gro-
fovstvo in pa v grofovski jarem vpreženi
vsenemški in mažarski narodnostni šovin-
izem, ki tako voljno dela tlako narodni
krivici, ne da ohrani narod kakor šovin-
izem na uho šepetajo grofje, ampak da
ohrani socialne privilegije svojih deloda-
jalcev, česar zaslepljeni šovinist seveda ne
vidi.

Počasi se pa zaslepljenec odpirajo
oči. Luč modernih idej sije od dne do dne
svetlejšje in pred lučjo pravice gine tema
krivice. Junckerski duh leži danes v zad-
njih vzdihljajih. Sicer bije okrog sebe še
precej divje, a to nas ne moti. Duh, ki je
rodil vojsko, da sebe ohrani, ni več živ
duh, ampak podoben je človeku, kateremu
sveti samo še morfijska luč življenja. To
mi vemo in na to zaupamo v svojem boju
za pravico. Danes je ni več zmage, ne po-
raza, ki bi mogla določiti temu duhu dru-
gačo usodo; gre samo za par let več ali
manj življenja. In odkrito priznamo, da
nam je to dejstvo lepa tolažba, ker nam
zagotavlja lepo bodočnost v luči pravice.
a luč nam sveti na naši ravni poti, da se
nam ni treba skrivati po kotih oportunitiz-

ma, ampak da gremo odprtih oči in jasnih
obrazov proti svojemu cilju.

Za plotom.

Nemški politiki, ki mislijo resno, vedo
danes, da je jugoslovansko vprašanje naj-
manj tako važno kakor poljsko in da mora
biti prej ali slej rešeno. Seveda želijo, da
bi pri rešitvi tega vprašanja bili varovani
njihovi interesi. Zato so v prvi vrsti proti
združenju vseh Jugoslovancev, Hrvatov,
Srbov in Slovencev, — v eni državno-
pravni celoti.

Zamislili so si pa drug načrt, katerega
so hoteli izpeljati skupno z izvedbo perso-
nalne unije Poljske z Avstrijo meseca no-
vembra lanskega leta. Hrvatoma so hoteli
dati avtonomijo in ločiti tako za vedno od
njih Slovence. Za ta načrt so pridobili tudi
kroge v Nemčiji, ki sanjajo o nemškem mo-
stu preko Balkana, ki bi vezal Hamburg z
Bagdadom. Toda vsled odločnega odpora
avstrijskega parlamenta in vsled zunanje-
političnih momentov je ta načrt za vedno
propadel. Živi pa še vedno v nemških kro-
gih, in sicer ne samo v avstrijskih, ampak
tudi v političnih krogih Nemčije.

Knez Lichnowski je bil pred vojno nem-
ški veleposlanik v Londonu. Ta gotovo
pozna politične niti sedanje dobe. In on
zagovarja te dni v »Berliner Tagblattu«
misel o ustanovitvi jugoslovanske
države na jugu — seveda brez Sloven-
cev, Trsta, Istre in Reke. Približno isto
misel zastopa ta teden »Frankfurter Ztg.«
v svojem članku o Hrvatih. V isti sapi pa
priporoča Nemcem v Nemčiji, naj posve-
čajo našemu jugu večjo pozornost in naj si
utrdijo pri nas svoje postojanke.

Torej nemški načrt je, rešiti vpraša-
nje na ta način, da se za vedno razbije slo-
vensko-hrvatska skupnost in da se za vse
večne čase napravi umeten prepad med
Slovenci na eni in med Hrvati in Srbi na
drugi strani.

Tega nemškega načrta so se prvi jav-
no oprijeli hrvatski frankovci, ki se zavze-
majo samo za hrvatsko državo na pod-
lagi hrvatskega državnega prava. Sloven-
ce odklanjajo. »Hrvatska« nas je imeno-
vala »balast«. Da so Nemci frankovsko
misel simpatično pozdravili in da se v bo-
ju proti nam vedno nanjo sklicujejo, je či-
sto umljivo.

Sarajevskega nadškofa dr. Stadlerja,
ki je drugače gotovo idealno mislil, so pre-
slepili nemški in vojaški krogi, da je ak-
ceptiral nemško-frankovski načrt z ble-
stečo obljubo, da bo ta program definitiv-

LISTEK.

Silki Hrvatov, Srbov in Slovencev.

Piše P. Bohinjec.

(Dalje.)

Po smrti zadnjega Babenberžana se
je oženil češki kralj Otakar II. s sestro
njegovo Marjeto in tako postal 1253 voj-
voda Avstrijski. Ogrski kralj Bela IV. je
dobil Stajersko po odstopu Jere, nečakinje
zadnjega Babenberžana. To pa mu je Ot-
akar II. vzel in se poročil z vnukinjo Bele
IV. Pregovoril je tudi Filipa, brata zad-
njega Sponhajmca, da ga je imenoval za
dediča svojih dežel. Tako je dobil Otakar
po smrti Ulrikovi (1269) tudi Koroško
in skoro vso Kranjsko. Vladal je vse av-
strijske in češke dežele, ki so segale od
Krkonosov do Jadranskega morja, in je
bil najmočnejši državni nemški knez.

1273. je postal nemški cesar Ru-
dolf Habsburški in začel boj proti
Otokarju, ki ga je 1278 popolnoma pre-
magal, omočil svojo hčer Guto z Vavclavom,
sinom Otokarjevim, in oženil svojega sina
Rudolfa s sestro Vavclavovo. 1282 so do-
volili volilni knezje Rudolfa Habsburžanu
na državnem zboru v Avgzburgu, da po-
deli svojima sinovima Albertu in Rudolfu
Avstrijo, Stajersko, Kranjsko in Sloven-
sko marko. Že prihodnje leto je Rudolf
omejil to podelitev samo na Albrehta,

svojemu prijatelju Majnhardu Tirolskemu
pa je zastavlil Kranjsko in Slovensko mar-
ko, 1286 mu je dal v zajem tudi Koroško.

Naslednik Majnhardov, sin Henrik
»Koroški«, je umrl 1335 in po njem sta
dobila Koroško in Kranjsko Oto »Veseli«,
sin Albrehta I., in Friderik »Lepi« iz rodu
Habsburžanov. Tako je zavladala habs-
burška rodbina koroškim in velikemu delu
kranjskih Slovencev.

Rudolf IV. (1358—65) je vzel oglej-
skemu patrijarhu Slovenjigradec, Postojno,
Vipavo, Lož itd. in napravil z goriškimi
grofi dedno pogodbo za Senožče, Prem,
Idrijo, Metliko, Črnomelj, Žužemberk, Viš-
njogor in Pazin. 1364 si je nadel naslov
»vojvoda Kranjski« in ustanovil novo me-
sto Rudolfovo.

1374 je umrl zadnji goriški grof Albert
in Habsburžani so podedovali istrsko grof-
fijo Pivko in Slov. marko z Metliko. Ru-
dolf IV. in Leopold III. je dobil Stajersko,
Koroško, Kranjsko, Slov. marko, Metliko,
Istro, l. 1379., l. 1382. pa tudi Trst. Leo-
poldov sin Ernst »Železni« je dobil Stajer-
sko, Koroško in Kranjsko (Inneröster-
reich), l. 1411. je stoloval v Gradcu (umrl
1424) ter se je dal zadnji ustoličiti na Go-
sposvetskem polju 18. marca 1414.

Ernesta je nasledoval Friderik III.,
nemški cesar, kot notranjeavstrijski voj-
voda. 1457 je umrl Ladislav, zadnji Habs-
buržan iz albertinske vrste in po njegovi
smrti je prenehala personalna unija med
Avstrijo, Ogrsko in Češko.

Iz razkosanih slovenskih pokrajin v
15. veku se je zopet jela snovati nekaka
enota pod vlado celjskih grofov.
Po rodbinskih in prijateljskih vezeh so si
ti znali pridobiti obsežna posestva na Sp.
Stajerskem in Kranjskem in so tako po-
stali najmočnejši gospodari v sloven-
skih deželah. Grof Herman (1385—1434)
je bil kranjski deželni glavar in si je pri-
dobil grofijo Zagorje, Medmurje in Sla-
vonški banat. Bosenski kralj Stefan
Tvrdko (1353—91) je bil njegov stričnik
in ga je napravil celo za dediča Bosni. Ta
Tvrdko je nameraval ustanoviti veliko ju-
goslovansko državo, zato je pomagal Hr-
vatom v boju zoper Ogrje in tudi zato pri-
stopil h katoliški veri, da bi s tem olajšal
združitev Hrvatske in Bosne. Žal da je
Herman Celjski preveč držal z Ogrji —
njegova hčer je bila žena ogrskega kralja
Žige — in tako preprečil združitev Hr-
vatske in Dalmacije z Bosno. Hermanov
sin Friderik II. je bil tudi državni knez
ogrski. Zadnji celjski grof je umrl nasilne
smrti (1456) in njegova posestva je dobil
nemški cesar Friderik III. Tega naslednik
Maks je zopet združil v svoji roki vse
habsburške dežele 1490; l. 1500 je podedo-
val Bistriško dolino in grofovino Gori-
ško z Gradiško in Idrijo.

Odslej se je utrjevala hrvatsko-slo-
venska vzajemnost le v turških bo-
jih, vendar ni prišlo do kake državno-
pravne preosnove v jugoslovanskih deže-
lah. Tudi v kmečkih uporih za

Matija Gubca najdemo sledi hrvatsko-slo-
venske vzajemnosti.

Za dobe verske reformacije se pojavi
hrvatsko-slovenska vzajemnost zlasti na
književnem polju. Iz 14. veka se je gla-
goljalo po Slovenskem, luteranski predi-
kanti so delovali po Hrvatskem in Sloven-
skem, Hrvatje in Slovenci so bili eno, dasi
je Trubar bolj nagibal na Hrvatsko ter je
izvolil dolensko narečje za književni je-
zik, izpopolnujoč ga s hrvatskim jezikom.
Duševno stališče naroda mu je bilo izho-
dišče, a ne ideal, omenja Lončar.

Najslavnejši nemški cesar, naslednik
Maksov, Karol V. (1519—56) je prepustil
1521 svojemu bratu Ferdinandu Avstrijo,
Štiro, Koroško in Kranjsko, na pritožbo
kranjskih stanov pa 1522 tudi Slovensko
marko, Istro, Gorico in Reko. 24. okto-
bra 1526 so češki stavovi po bitvi pri Mo-
haču prostovoljno priznali dedne pravice
Ferdinandu, ravno tako nekateri ogrski
stavovi. Tudi Hrvatje so izvolili po smrti
zadnjega jagelonskega kralja Ljudovika II.
na gradu Cefinje na novega leta dan 1527
Ferdinanda I. za svojega kralja, nadejaje
se, da bodo v zvezi z avstrijskimi dežela-
mi lažje branili krščansko vero pred Tur-
ki. Slavonci so izvolili za kralja Iv. Zapo-
ljo. Tudi 1619, ko so se vzdignili češki in
ogrski protestantje, so Hrvatje ostali zve-
sti in so rešili habsburško dinastijo.

(Dalje.)

no še pred koncem leta 1917. istočasno s personalno unijo Poljske z Avstrijo rešen. Nadškof dr. Stadler je frankovski nemški program v toliko stilistično spopolnil, da je napravil Slovence poklon in jim obljubil podpirati njihova stremjenja po svobodi. V svoj državnoopravni program nas ni vzel, zato je v bistvu kakor frankovci proti združitvi Slovencev z ostalimi Jugoslovani.

Mož, ki je akceptiral nemško-frankovski, izrečno proti Slovincem naperjeni program, je dr. Šusteršič. Ne razumemo, kako se mora človek, ki je Slovenec, ogrevati za program, ki izločuje Slovence iz skupnega jugoslovanskega združenja. Ta politika služi le nemško-mažarskim koristim.

Da pridobi zase vladne kroge, je obrazil dr. Šusteršič svoj program predvsem pred dunajskim forum (»Information«, »Reichspost«). Nemško nacionalistično časopisje je bilo polno hvale o tem slovenskem frankovcu, ki podpira nemška stremjenja na jugu. Kljub temu pa dr. Šusteršič na eni strani še danes ni prekal svoja podpisa na državno-pravni listini dne 30. majnika, ker ve, da se ne more vprijeti javnemu mnenju. V nemškem časopisu se je že davno izrekel proti jugoslovanski deklaraciji. V svoji »Resnici« jo je dosedaj le od strani napadal, danes pa je očitno nastopil proti nji. V zadnji številki svojega lista piše med drugim: »Staneš-Koroševa politika (delo za jugoslovansko deklaracijo. Op. ur.) stoji na napačni podlagi.« — »Ta politika se ne more končati drugače, kakor z velikim polomom.« »Po zaslugi dr. Korošca in tovarišev je slovenski narod zašel v nevarnost, da izgubi v kratki dobi od maja meseca sem, kar je pridobil na veljavi in ugledu skozi dolgo vrsto let pod modrim političnim vodstvom dr. Šusteršiča.« Poslancu Gostinčarju pravi zaničljivo: »Jugoslovanski državnik Gostinčar«, načelniku S. L. S. prelato Kalanu pa »jugoslovanski prelat Kalan«.

Toda ne samo to. Danes si že drzne dr. Šusteršič v svojem listu agitirati proti izjavam občin, podpisom žen in deklet za jugoslovansko deklaracijo, s tem, da piše: »Izjave občin, podpisi žen in deklet — vse to naj jim (Jugoslovanskemu klubu. Op. ur.) služi v ta namen, da ob polomu svoje politike reko: »Ne mi, ti so krivi.« Sedanja politična taktika dr. Šusteršiča je s tem dovolj označena:

Dr. Šusteršič čaka za plotom, kako se bodo stvari razvile. Če bi se deklaracija v najbližji bodočnosti ne uresničila, potem bi vstal in rekel: »Glejte, saj sem vedno govoril, opozarjal in svaril pred jugoslovansko idejo!«

Če bi se zgodilo, da bi ne dobili jugoslovanske države, potem bi bil dr. Šusteršič na Slovenskem edini krivec, ker skuša neopravičeno vzbuditi med ljudstvom strah pred bodočnostjo in dvom o izpeljivosti jugoslovanske deklaracije, ker ovira stremjenje po svobodi in mistificira o mišljenju slovenskega naroda neslovensko javnost, ker ovira delo Jugoslovanskega kluba in naših državnih poslancev, kosajoč se v napadih nanje z najhujšim nemško-nacionalnim časopisjem.

Toda ni nas strah pred bodočnostjo, ne bojimo se ljudi, ki stoje za plotom. Jugoslovanska deklaracija bo postala dejstvo slej ali prej. Pridobili smo že sedaj mnogo: ljudstvo se je zavedelo, misel samostojne države mu je prešla v kri in ali mislite, da bo ta misel še kdaj zaspala?

Balfour o vojnih ciljih.

Angleški zunanji minister Balfour je imel v Edinburghu velik govor o vojnih ciljih entente, v katerem je izjavil: Predsednik Združenih držav Wilson ni v svoji izjavi izgovoril nobene besede, ki bi kazala sebičnost ali malenkostno narodno ničemurnost. Vse, kar je rekel priča o veliki moralnosti in veliki odkritosrčni ljubezni do svobode ter o simpatiji za boj vseh narodov, velikih in malih, proti sovražnikom svobode. Najnovejša izjave Lloyda George-a in zadnji Wilsonov govor ne vsebujejo ničesar, kar ne bi bilo že v prejšnjih izjavah povedali državniki, ne izvemši izjav prejšnjega ministrskega predsednika Asquitha, ki je že naznanil naše vojne cilje, le da so se ti cilji sedaj jasneje in določneje izrekli. Nihče, ki prebira zgodovinske listine, ne bo niti za trenotek rekel, da se je duh, ki preveva Veliko Britanijo in njene zaveznike, kakorkoli izpremenil. Mi nismo šli v vojno za sebične smote in ne čemo nadaljevati vojne za doseg takih ciljev.

V enem oziru je opaziti pri naših nasprotnikih majhno izpremembo v mišljenju. Osrednji velesili sta kljub prejšnjim pozivom Wilsona in kasnejšim pozivom ententinih državnikov, da bi naznanili svoje vojne cilje. Samo Nemčija je v neki izjavi izrekla mnenje, da bi bilo dobro za človeštvo, če bi se mogle po vojni stvari urediti tako, da bi se mogli v bodoče vojni izogniti. Ne vemo, če je bila ta izjava Nemčije resno mišljena. Dejstvo samo, da

je Nemčija izrazila željo po taki ureditvi po vojni, še ne pomeni poboljšanja v njenem ravnanju. Dokler Nemci niso spoznali, kaj je zanje pravzaprav vojna, je njihova filozofija sploh odmevala načela, da spada vojna med božje naredbe na zemlji, da je v njej napredek človeštva, da je zmaga močnejšega nad slabejšim zato tukaj, da se zagotovi napredek in da uspeh v boju zahteva plačila. Vsekakor je smatrati kot majhno izboljšanje, da se izrekuje Nemci sedaj za stvar miru, za mednarodno razsodišče in za mednarodni dogovor, da se v bodoče izognemo vojnim katastrofom. S tem pa še nikakor ni dokazano, da se Nemci zavedajo, da mora njihovo ravnanje vzbujati pravi moralni gnus.

Nato je minister prešel na belgijsko vprašanje in rekel med drugim: Predstavite si enkrat, kaj je Nemčija storila Belgiji in kako hoče Belgijo prepustiti samo sebi, ako jo po vojni sploh zapusti. Kakor veste, je v Nemčiji veliko število državnikov, ki pravijo, da bi bila za Nemčijo zločina neumnost, Belgijo prepustiti. »Tirpitz, do pred kratkim najvplivnejši cesarjev minister, vrhovni poveljnik nemške mornarice in iznajditelj podmorske vojne, je ob neki priliki rekel, da bi bil za Nemčijo smrten udarec, ako bi morala prepustiti Antwerpe in belgijsko severnomorsko obal. Nekoč je Tirpitz celo dokazoval, da mora Nemčija v tej vojni dobiti ne samo Ostende in Zeebrügge, marveč tudi Calais in Boulogne. Iz tega govori seveda ekstremna nemška šola. Toda tudi pametni, zmerni nemški možje, ki priznavajo, da treba Belgijo vrniti, odklanjajo načelo, da bi morala Nemčija Belgijo postaviti v prejšnji stan. Nemčija je oplenila Belgijo vseh surovin in strojev. Če je ohranila obrat v rudnikih, je to storila edinele za lastne svrhe in če nemški vojniki jutri zapuste Belgijo, bodo pustili za seboj uničeno stradojoče prebivalstvo. Belgija ni Nemčiji ničesar storila. Nemčija je bila nasproti Belgiji vezana po pogodbi, katero bi morala radi časti spoštovati. Njene obveznosti so priznavali njeni najvišji dostojanstveniki, a kljub temu so te obveznosti raztrgali kakor kunj. Prazen je izgovor na vojaško potrebo. Pa naj jim že bo. Vendar bi moral potem narod, ki ima le še iskrico velikodušja v sebi in se zaveda, da treba mednarodne pogodbe spoštovati, reči: Nismo mogli drugače, toda sedaj, ko je neposredna nujna sila minila, hočemo seveda vse storiti, da popravimo škodo in nesrečo, katero smo bili prizadejali našim nedolžnim sosedom.

Minister je nato nadaljeval: Velika zasluga Lloyd Georgevih in Wilsonovih izjav je, da sedaj jasno poznamo cilje, za katere se borimo, pa tudi cilje, za katere se bori Nemčija. Kaj torej ovira mir? Predvsem okolnost, da se vojni cilji obeh strank ne dajo združiti. Iz enostavne označbe naših vojnih ciljev in iz dejstva, da se sovražnik brani o teh ciljih razpravljati, vemo, da se bori ravno za nasprotno nego mi. Mi vemo, da morajo nemški mladeniči v mesnico, da se izpodkopava gospodarski položaj Nemčije ter uničujejo nemške finance samo zato, da se ne popravi leta 1871. storjena krivica, da se prepreči popolno italijansko narodno zedinjenje, da se ne popravi krivica, ki jo je storil nemški cesar leta 1792., ko je razdelil Poljsko. Naši sovražniki nadaljujejo vojno tudi zato, da Turčiji vrnejo Mezopotamijo in Arabijo, da spravijo Jeruzalem zopet pod oblast Carigrada in da izročijo Grčijo zopet tistim, ki so jo bili izdali. To je slika nemških vojnih ciljev, ki naj si jo nemško ljudstvo, ki mesec za mesecem toliko trpi, dobro ogleda in spozna, da se vojna ne nadaljuje za varnost Nemčije, marveč za častihlepne cilje.

Balfour je nato opisoval neizmerne težave, ki stoje na poti ustanovitvi predlagane zveze narodov, katero treba zgraditi na temelju take razdelitve dežel, ki ne bi kršila pravičnosti in svobode. Trpljenje Rumunije se mora ozdraviti, Črnogora mora dobiti odškodnino in narodni življi osrednjih velesil, ki so toliko časa trpeli pod nemškim pojmovanjem pravice in kulture, morajo dobiti možnost, da žive svoje lastno življenje.

Balfour je končal: Ogromne so žrtve, ki so jih doslej doprinesli Anglija in njeni zavezniki ter jih bodo morali še doprinese. Toda cilji so vredni teh naporov, kajti vse trenutne vojne strahote niso tako hude, kakor bi bile posledice, ako bi se ta vojna končala z nemškim mirom.

Vsenemško zborovanje v Beljaku.

V Beljak so v nedeljo dne 13. t. m. sklicali koroški Vsenemci shod, na katerem so sprejeli resolucijo, v kateri se najprej toplo zahvaljujejo avstrijski, pa tudi nemški armadi za izvojevanje zmage. Ker pa ne samo zunanji — tako pravi resolucija dalje — marveč tudi notranji sovražniki ogrožajo mirom in varnost države, predvsem pa varnost in posestno stanje nemškega naroda v Avstriji, izražajo zborovalci trdno prepričanje, da mora biti obstoj enotne, celotne Avstrije zaiamčen le tedaj,

ako bodo imeli Nemci v njej zagotovljeno svoje posestno stanje in svojo vodilno vlogo. V ta namen smatrajo zborovalci za neobhodno potrebno, da se izpolnijo naslednje zahteve na polju zunanje in notranje politike kakor tudi na polju gospodarskega življenja.

Na polju zunanje politike.

1. Izkoristiti se morajo velikanski vojni uspehi proti sovražnikom, primerno žrtvam nemškega ljudstva. Dosedanje državne meje se morajo primerno popraviti, da se zavaruje bodoči razvoj in preprečijo morebitni napadi sosedov. 2. Vzdrževati in poglobiti zvezo z nemško državo v političnem, gospodarskem in vojaškem oziru. 3. Zunanja politika se mora demokratizirati. 4. Brezpogojno se mora zavrniti namera, da se notranjepolitične zadeve (kakor ureditev razmerja narodov do države) napravljajo za predmet meddržavnih pogajanj ali mirovnega sklepa; zahteva ali pripustitev vmešavanja sovražnih držav pri ureditvi notranjih državnih zadev se mora ožigostati kot veleizdajalstvo.

Na polju notranje politike.

1. Popolno vpoštevanje nemškonacionalnih zahtev pri neobhodno potrebni preureditvi Avstrije in brezpogojna prednost nemško nacionalnih zahtev pred državni-mi od strani nemških ljudskih zastopnikov (dobesedno iz »Grazer Tagblatta«), kakor so to nenemški narodi v Avstriji že desetletja in tudi sedaj v svetovni vojski z velikim uspehom delali. S samimi zahvalami za svojo zvestobo do države se nemško ljudstvo v bodoče ne more več zadovoljiti; pač pa mora priti do veljave prepričanje, da vsako škodovanje nemško nacionalnih koristi v Avstriji ne slabi samo avstrijskega nemštva, marveč tudi državo kot tako. 2. Izločitev Galicije iz zveze zapadno avstrijskih dežel.

3. Zahteve Čehov po lastni državi se morajo načelno odkloniti in trajno zagotoviti nemštvo v sudetskih deželah.

4. Nasproti jugoslovanskim zahtevam se morajo načelno odkloniti vsi načrti, ki merijo na odcepitev dežel ali delov dežel, v kolikor bi se s tem zaprla ali zožila za razvoj države in nemštva brezpogojno potrebna, čez Kranjsko in Primorsko vodeča pot do Jadranskega morja, posebno do tržaškega pristanišča. (Torej frankovski načrt: Jugoslavija brez Slovencev. Op. ur.)

5. Tržaško pristanišče se mora razširiti. Ustanovi naj se v Trstu nemška paroplovna šola.

6. Uvede naj se nemški državni jezik.

7. Ljudske šole naj se spopolnijo, učitelstvo naj pride v širi najnižje činovne razrede državnih uradnikov.

8. Državna uprava naj se demokrati-zira.

9. Načelna odklonitev in nasprotovanje proti vsakemu razširjenju deželne avtonomije, ki bi ogrožala enotni značaj Avstrije.

Nadalje zahtevajo zborovalci, naj se času primerno spolni volilna pravica za dežele in občine in odpravi preživela in krivična predprava v veleposestvu. Odpravi naj se tudi politični preutež Ogrske in napove najostrejši boj proti gospodarski in politični nadvladi internacionalnega židovstva. Končno so zborovalci stavili še več različnih zahtev gospodarskega značaja.

Vse te zahteve označujejo zborovalci kot minimum tega, kar je vsak Nemec v Avstriji brez razlike strank upravičen zahtevati.

Preobrat v nemški politiki. — Usoda ruskih zahodnih provinc.

Pogajanja v Brestu Litovskem so za-stala. V Berlinu se vrše važni posveti pri cesarju. V Brestu Litovskem se razpravlja o samoodločbi narodov. Ruska delegacija zastopa stališče o samoodločbi narodov. Odgovorila sta ruskim delegatom general Hoffmann in državni tajnik dr. pl. Kühlmann. General Hoffmann je rožljaj s sabljo in povedal, da so boljševiki ponoči od 30. na 31. december v Minsku kongres Belorusov z bajoneti razgnali. Z orožjem so boljševiki poizkušali vsiliti Ukrajini svojo voljo. Izjavil je, da Nemčiji zadoščajo dosedanje izjave raznih korporacij, da ne izprazni Kurskega, Litve, Rige in otokov zaliva Rige. Državni tajnik pl. Kühlmann je povedal, da se pač bodočnost pogajanj v Brestu Litovskem ne predstavlja v rožnatih barvah.

V Brestu Litovskem so torej takorekoč prišli do mrtve točke. Ali jo bodo prešli? Boljševiki vsaj do zdaj odločno zagovarjajo svoje stališče o samoodločbi narodov, a ravno tako odkrito zastopa tudi Hoffmann stališče nemške generalitete, ki zahteva, naj se zavarujejo meje Nemčije proti Rusiji.

V Berlinu se zdaj živahno pogajajo. »Vorwärts«, glasilo socialnih demokratov, je pisal dne 14. t. m.: Danes je kritični dan prve vrste. Na posvetih pri cesarju med vrhovnim vojnim vodstvom in kanclerjem

ne gre le za vzhodna vprašanja, marveč se bo odločil ves zunanji in notranji položaj. Nemogoče ni, da se izprazni program in zasluži bodoči kurz in da sestavi anek-sijski program. Mogoče je, da Kühlmann in Hertling ne ostaneta več dolgo na svojih mestih. »Berliner Tageblatt« je previdno poročal, da je kancler grof Hertling zadnje dni bolehal.

Nemški poslanik v Haagu dr. Rosen in veleposlanik grof Bernstorff sta prišla v Berlin.

Reči pa moramo to-le, da je sicer političen položaj v Berlinu zelo, zelo napet, a da se razširjajo govorice, kakor je to ob takih prilikah običajno, ki si popolnoma nasprotujejo. Dejstva so: Cesar Viljem se je 13. t. m. dolgo razgovarjal s Hindenburgom, nato so se posvetovali Hindenburg, Ludendorff in kancler. Dne 14. t. m. so se pa udeležili posveta vsi člani vlade, nemški cesarjevič in državni tajnik Kühlmann, ki se je pripeljal iz Bresta Litovska.

Splošno se opaza, da pridobivajo na vplivu Vsenemci. Resni politični krogi trde, da se poljsko vprašanje ne bo rešilo v avstrijskem smislu. Velenemci napenajo vse sile, da vplivajo na cesarjevo okolico. Močno se govori, da kancler odstopi.

Večina nemškega državnega zbora se trdno drži svojih v julijski resoluciji izraženih nazorov. Pripravljajo se na velike politične boje. Kancler namerava ta teden govoriti o položaju dvakrat: v sredo v glavnem odseku nemškega državnega zbora, o notranjem položaju pa v pruski gosposki zbornici.

»Vossische Zeitung« je pisala: Sprejem kanclerja in Ludendorffa pri cesarju je uveljavil rešitev vojaških in političnih vprašanj. V bistvenih točkah sta se vojaško in politično vodstvo sporazumeli v vojaškem smislu. »Nordd. Allgem. Ztg.« je pisala pod nadpisom: »Dejstvo in govori-ce«: Ni res, da je danes sklican kronski svet. Ni nobenih stvarnih diferenc, ki bi se morale v kronskem svetu rešiti. Listi tudi sicer netočno poročajo. Ni res, da sta prišla pl. Kühlmann in veleposlanik grof Bernstorff v Berlin.

Tako se je opisaval položaj v Berlinu v ponedeljek.

× × ×

V ponedeljek je bil položaj v Berlinu skoraj še bolj kakor v nedeljo napet. V cesarjevem gradu in v kanclerjevi palači je vladalo veliko vrvenje: posveti so se kar vrstili. Vse ve, da gre za važne reči, a podrobnosti niso znane. Listi poročajo pravzaprav le o zunanjustih, o avtentičnih besedah se ne poroča. Vzdržuje se vest, da namerava kancler odstopiti.

Socialni demokratje izjavljajo, da pričakujejo s skrbjo in s strahom bodočih dogodkov. Drugi krogi govore, da se bo grof Hertling odpovedal sklepom državnozbornske večine in da bo zasledoval nov kurz. Velenemci se ponašajo zelo zmagovito.

Govorilo se je celo, da so se pri cesarju posvetovali le o vojaških pripravih in da se niso pečali z dogodki v Brestu Litovskem in tudi ne s kanclerjevo krizo. Beležila se je tudi vest, da so pogajanja v Brestu Litovskem prekinjena in da pripravljajo novo podjetje. Čim manj se ve, kaj da razpravljajo pri cesarju, tim bolj se ugiba, kakor je to že nazaj, če se stvari tajno obravnavajo.

»Vossische Ztg.« in »Berlin. Tagebl.« sodita, da je zopet oživelo nasprotstvo med generali in diplomati. Najbrže bo cesar tako odločil, da bodo vse vodilne osebe ostale in da se vodilni možje sporazumejo. Najbrže bodo določili delokrog političnih in vojaških oblasti tako, da se protislovja ne bodo več v taki meri ponavljala kakor zdaj, ko cel svet ve, da bi po Velenemcih našuntani generali radi komandirali večino nemškega državnega zbora.

× × ×

Glede na pogajanja v Brestu Litovskem pravi »Fremdenblatt«: »Ruskim zastopnikom bomo gotovo priznali pravico, da stavljajo zahteve, saj se za to pogajamo. Zadnja pogajanja pa dokazujejo, da se bo moralo težko delati, da se spravijo s sveta protislovja in nasprotstva. Kaj so storili Rusi v Brestu Litovskem? Zahtevali so, naj se odloči usoda Kurskega, Litve, Rige in otokov potom ljudskega glasovanja; general Hoffmann je pa rekel, da so te pokrajine že govorile; Kühlmann se je pa previdno izognil odgovoru. V prijetnem položaju se Kühlmann res ni nahajal, ker sta se tako Nemčija kakor Avstrija izjavili za samoodločbo narodov. Kar tiče Kurskega, Estonskega in Litve, gre to za obal, ki ni posebno široka, a zato tim važnejša, ker leži tudi Riga tam: tretje rusko najvažnejše pristanišče. Rusko-Poljsko so Rusi pripravljeni odstopiti, a za dežele ob morju jim gre, da jih ohranijo.

Sicer pa dogodki v Brestu Litovskem le izražajo to, kar se v Nemčiji godi. Tam se ločijo duhovi v dva tabora: generaliteta in njih zavezniki, Velenemci in velenemško misleči konservativni junkerji, na drugi strani večina državnega zbora, ki odklanja nasoroti Rusiji silo. Z generaliteto

je imel Bismark neprestano boje: 1. 1866., 1. 1871., ali bo Hertling kos generalom?

Kar pa tiče Velenemcev, ti niso popolnoma edini glede na vojne smotre na vzhodu. Del Velenemcev zahteva, da bo di meja tam, kjer se raztezajo strelski jarki, drugi del Velenemcev pa govori le o tem, naj se na vzhodu in na severu meja zavaruje, a njih zahteve so meglene.

Zanimiva so poročila iz Berlina, vedno več jih je, da se vprašanje Poljske ne bo rešilo v avstrijskem smislu. Ali nameravajo Velenemci anektirati Rusko Poljsko in opustiti zahteve glede na rusko obalo? Zakaj grof Czernin zdaj, ko so dosegla pogajanja v Brestu Litovskem svoj višek, tako trdovratno molči, je neumljivo. Kratka opazka v »Fremdenblattu«, da bo delo pri pogajanjih še težko, pač ne more zadovoljiti, ko gre za tako važno, velepomembno vprašanje miru v času, ko se že itak male množine kruha ljudem krčijo.

Politične novice.

+ Cesarska zahvala.

»Slovenski Ljudski Stranki«, v roke gospoda načelnika prelata Andreja Kalana

Ljubljani.

Po Najvišjem naročilu čast mi je sporočiti vsled ukaza c. kr. ministrskega predsednika z dne 1. januarja 1918, št. 9376/M. P. ex 1917, Najvišjo zahvalo za vdanostno izjavo, katero je podal zbor zaupnikov »Slovenske Ljudske Stranke« povodno zborovanja dne 27. decembra 1917.

C. kr. deželni predsednik:
Attems I. r.

+ Javen ljudski shod v Kostanjevici

na Dolenjskem dne 10. januarja 1918, v znani gostilni pri Severju. Obe sobi in prostorna veža, vse se je napolnilo. Zborovalci iz kostanjeviške, križevske in šentjernejske občine. Več ali manj so bile zastopane tudi vse druge občine kostanjeviškega in krškega sodnega okraja. Shod otvoril kostanjeviški župnik. Predseduje obm. Slovenec z Goriške, župnik Franke. Poslanec dr. Pogačnik: Dolgo dobo so bili nemogoči shodi, onemogočen državni zbor. Ljudstvo ni moglo do besede. Kriva je temu zastarela ureditev države. Mora se preurediti v demokratičnem smislu. Nikdar več ne sme biti v rokah treh grofov odločevanje o vojski in miru. — Slovenci smo že imeli svojo državo. Državo so nam zatrli, razdelili so nas, uničili nas niso mogli. Z drugimi Jugoslovani smo en narod, razdeljen sicer po umetnih mejah v razne dežele in vrhutege v dve večji polovici, da so lažje zatirali nas Nemci, brate na oni strani pa Mažari; mej jezika pa ni mogoče najti. Tu smo ob meji dežele, ki spada pod mažarsko krono, vendar nikomur ni treba tolmača, ko gre na ono stran, in nikomur, ki pride semkaj. Ker smo se tudi v vojski borili skupaj za habsburško hišo in za skupno domovino, zaslužimo, da nam dajo prostost v samostojni državi, kjer nas ne bodo več tlačili tuji. Naravno in pravično je torej, kar zahtevamo v jugoslovanski deklaraciji. Ves narod mora biti edin v tej zahtevi. Obsodbe so vredni vsi tisti, ki skušajo kršiti edinstvo. — Podrobno razloži vladno predlogo namera vanega vinskega davka in njega škodljivost za vinorejce ter odpor Jugoslovanskega kluba proti temu davku. — Poslanec Hladnik govori o vplivu vojske na gospodarstvo. Vlada išče kritja za vedno rastoče državne izdatke. Pomaža si z zvišanjem raznih davčnin, kolkovnih pristojbin. S tem upa dobiti 300 milijonov dohodkov, z zvišanjem davka na sladkor 80 milijonov. Pri tem še vsa vojna posojila ostanejo odprta. Samih obresti za dosežanja vojna posojila bo letno 5 milijard. Vsled pomanjkanja denarja se je tiskalo že nad 15 milijard novih bankovcev. Namerava se davek na borzne kupčije in na vojne dobičke. Temu se upirajo bogataši po zastopnikih v gosposki zbornici. — Zašli smo v velike težave glede preživljanja. Pred vojsko smo pridelali letno 143 milijonov kvintalov krušnega žita. Na osebo je prišlo 150 kg. Kar je manjkalo do 200 kg, je bilo treba uvažati od drugod. Letos se je pridelalo le 56 kg na osebo. Kdo more s tem shajati? Uvažati ni mogoče. Zanašali smo se na Rumunijo. Nemčija je pobrala večino, za nas je le nekaj malega ostalo. Na italijanski fronti je bil velik plen. Po večini je šel na Nemško. Naše zaloge bodo v kratkem izčrpane. Rekvirirati ni kaj. Aproxizacija ne bo mogla dati, ker nima kje vzeti. Zato naj vsakdo sedaj varčuje, dokler še kaj ima. Sicer spomladi ne bo kaj deti v lonce. — Šentjernejski kaplan Kapš utemeljuje točko: Bodimo edini! Treba je zlasti v teh časih edinstva med Jugoslovani. Treba, da edini stražimo naše lepe dežele in naše bogato morje. Napačno je besedilo pesmi »Morje adrijansko«. Nekdaj bilo si slovanško... Ali to morje ni še tudi sedaj slo-

vansko? Po krivici si ga hočejo lastiti Nemci, Mažari in Italijani. Nimajo do njega nikake pravice. Kaj ne prebiva tu stoletja Jugoslovani? ... Edini moramo biti tudi mi v krški dolini, da bomo kos gosposkarskim skrbem po vojski. — Vse govornike je ljudstvo poslušalo z velikim zanimanjem in spremljalo z živahnimi pritrujujočimi medklci, ki so bili med poročilom o vinskem davku in revkizicijah naravnost burni. Čule so se ogorčene pritožbe zaradi brezobzirnega odjemanja pridelkov, ko kmet niti za skrajno silo ni imel zase. Sejati ne bo mogoče, ker semen ne bo. — Poslanec Hladnik: Vsak ima pravico, ohraniti zakonito mero za družino in za seme. Če bi komisar zahteval več, dajte stehati pred dvema pričama in pritožbo pošljite Jugoslovanskemu klubu. — Shod je z Dunaja pozdravil dr. Korošec: »Zadržan, ne morem priti. Vsem zborovalcem jugoslovanski pozdravi!« — Shod je trajal dve in pol ure. Po shodu je poslanec Hladnik nad dve uri neprestano sprejemal pritožbe in prošnje posameznih zborovalcev, tolažil in dajal nasvete s toliko ljubeznivostjo, da ga ljudstvo ne more prehaliti. — Shod se je soglasno izrekel za sledeče resolucije: 1. Ljudski shod v Kostanjevici na Dolenjskem dne 10. januarja 1918 se z navdušenjem pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba za zedinjeno Jugoslavijo pod habsburškim žezlom. — 2. Ljudski shod izraža iskreno željo, naj bi imelo človekoljubno prizadevanje sv. očeta in našega cesarja za mir čimprej popoln uspeh. — 4. Ljudski shod izreka Jugoslovanskemu klubu in zlasti našemu poslancu Hladniku popolno zaupanje. — 5. Ljudski shod ogorčeno obsoja dr. Šusteršičev izstop iz Jugoslovanskega kluba in poizkušano razdružitev S. L. S. ter izraža odločno prepričanje, da je ustanavljanje novih strank v sedanjih resni dobi za slovenski narod škodljivo. — 6. Ljudski shod najodločneje protestira zoper protipostavne revkizicije in zahteve, da se takoj ustavi.

+ Nemškutarska mestna občina Brežice se je v zadnji obč. seji izjavila proti jugoslovanski deklaraciji, ki gre za tem, da odtrga cesarju in državi zveste nemške (nemškutar.) jezikovne otoke od države in jih posloveni. Štajerska nemškutarija vidi svojo rešitev le v nedeljnosti Štajerske. Nemške poslance poziva, naj nastopijo z vsemi sredstvi proti uresničenju jugoslovanske države, ko bi kaj pomagalo! Koliko trpe pred strahom, ki se imenuje jugoslovanska država.

+ Nemška iznajdljivost. »Salzburger Volksblatt« pravi, da stremi ententa za tem, da bi Avstrijo razdružila, čeprav je Lloyd George v svojem zadnjem govoru to tajil. List piše dalje: »Mi vemo tudi, da gotovi — in žal zelo širni — krogi našega slovanskega prebivalstva z vsjo silo na veleizdajalski način delujejo za te ententine želje. Ta stremeljenja naših Čehov, Jugoslovancov itd. se bodo, enkrat zbujena, nadaljevala tudi po koncu te svetovne krize in samo Avstrija, v kateri bo imel nemški živelj dovolj močno zastopstvo, se bo mogla upirati nadaljnjemu delovanju vseh teh centrifugalnih sil. Okrepitev nemškega življa v Avstriji in v avstrijskem državnem zboru, to je, kar potrebujemo, da se Avstrija ohrani močna. Močna Avstrija je pa tudi — zadnja tri leta so to dokazala — življenjska korist Nemčije in vseh njenih članov, torej tudi Bavarske.« — Da se tej nujni nemški potrebi odpmore, priporoča list, naj se Bavarska na primeren način prikloni Avstriji. Le na ta način da je mogoče zadostno okrepiti nemški živelj v Avstriji in ohraniti nemško nadvlado. — Nemci so res iznajdljivi! Kaj vse so si že doslej izmislili, da bi spremenili svojo numerično manjšino v Avstriji v večino! Ze v mirnih časih so pri ljudskih štetjih z občevalnim jezikom in raznimi nedopustnimi sredstvi izkušali zvišati število Nemcev v Avstriji. Med vojsko so nas izkušali zatreti s preganjanji, in ker vse to ni nič pomagalo, naj jim pride sedaj na pomoč Bavarska in okrepi nemški živelj. Seveda je drugo vprašanje, ali bo Nemčija s takimi načrti zadovoljna.

+ Zopet denuncirajo. Nedeljska »Marburger Zeitung« vpije, da je jugoslovanska deklaracija veleizdajalska in kliče na pomoč državno pravdnštvo, naj nastopi proti dr. Korošču in njegovim pristavcem po § 58. drž. zak. Če pa tega ne stori, potem naj ta paragraf odpravijo tudi za Nemce v Avstriji. — Dostavljamo, da hoče »Marburger Zeitung« z drugo besedo reči, da bi se potem Nemci izjavili proti naši monarhiji in za Nemčijo pod vladno Hohenzolerccev.

+ Boljševike in menjševike imajo tudi na Reki. Te dni sta imeli obe stranki sestanek, seveda so njiju sklepi deloma različni, in sicer: Boljševiki so sklenili: na magistratu se sprejemajo madžarske vloge, na katere se tudi madžarsko odgovarja; vsi oglasi in napisi na magistratu naj bodo madžarski in italijanski; ulični napisi naj bodo madžarski in italijanski kakor tudi na tramvaju; ker je razmerje pre-

bivalstva na Reki (blagor mu, ki to verjame) 1:2 (na Hrvate in Slovence se sploh ne ozira), zato naj število uradnikov odgovarja temu razmerju (2 Italijana in 1 Madžar); podžupan in vsi namestniki šefov glavnih uradov morajo biti Madžari. — Menjševiki so tudi deloma za zahteve boljševikov, razlikujejo se le v nekaterih točkah. Pravijo namreč: Madžarske vloge in dopisi se morejo reševati tudi v italijanskem jeziku; napisi ne morajo biti tudi madžarski; namestniki šefov ne morajo biti Madžari, ampak je dovolj, da znajo madžarsko. Tako boljševiki in menjševiki na Reki. — Seveda na Hrvate in Slovence se prav nič ne ozira. Pri zadnjem ljudskem štetju so našli na Reki do 20.000 Hrvatov in okoli 5000 Slovencev, v resnici pa imajo Hrvati in Slovenci velikansko večino, toda — nobenih pravic. Reškemu magistratu se ne zdi niti vredno, da bi razpisal volitve za hrvatski sabor, čeprav bi po ogrsko-hrvatski nagodbi to moral storiti. In na vse to hrvatsko-srbska koalicija — molči! ...

+ Wilsonova mirovna poslanica in časopisje centralnih držav. Nemško časopisje, ki hujska na vojno, se ostro razpisuje proti Wilsonovi mirovni poslanici. »Arbeiterzeitung« dostavlja k tej pisavi: »Bismarck je nekoč povedal, da mora končno vsaka država plačati okna, katera razbije njeno časopisje. Bojni pohod proti Wilsonovi poslanici nas bo lahko dražal stal. Utegne napraviti povsod v svetu vtis, da nočemo splošnega miru pod pravičnimi, za vse narode sprejemljivimi pogoji. Bati se je, da to pomnoži vojno razpoloženje v deželah entente in tako prepreči sklen miru v bližnji bodočnosti. Če hočejo vlade Nemčije in Avstrije miru, potem je napačno tolmačenje Wilsonove poslanice neumnost, katere ne more nihče zasovarjati. Če hočejo miru, potem se morajo javno izjaviti, da smatrajo štirinaest Wilsonovih točk — seveda ne da bi vsako posamezno brezpogojno sprejeli — za pravno podlago mirovnih pogajanj in da so pripravljeni stoniti na tej podlagi v pogajanja. Če vlade centralnih držav tega ne store, bodo same pomnožile nezaupanje proti svojim namenom.«

+ Več nemških posetov je prišlo zadnji čas v Mariboru v slovenske roke. Seveda vse to ni vseč vsenemški »Marburger Zeitg«, ki ostro napada dr. Korošca in mu očita, da stoji on na čelu slovenski narodni v Mariboru. Nadalje pravi imenovani list, da prične izdajati v Mariboru dr. Korošec dnevnik »Zaria«, ki bo zastopal idejo jugoslovanske države.

+ Vsenemci o naši prehrani. V znamen vsenemškem oklicu »Na Nemce Avstrije« citamo: »Razmere glede prehrane so veliko boljše, kot v prejšnjem letu, tako da je preskrba z živili zagotovljena, tem bolj, ko dobi Avstrija od letošnje rumunske žetve veliko večji del kot Nemčija.« »Arbeiterzeitung« dostavlja k temu oklicu: »Kakšen namen ima ta očitna laž? S tem naj se bagatelizirajo vzroki, ki govore in so govorili za mir in proti vojni, s tem naj se opraviči nadaljevanje vojne, katero potrebujejo vojni hujskači radi njihovih nečednih namenov. — Ta poziv so podpisali tudi naši ljubljanski in kočevski Nemci.

+ Vrnitev k Stürgkhu. Pod tem naslovom prinaša praški »Prager Tagblatt« uvodni članek, v katerem ugotavlja, da se vračamo zopet k Stürgkhovi dobi. Ostro obsoja, da je sedanja dr. Seidlerjeva vlada preprečila obelodanjenje praškega češkega manifesta. »Prager Tagblatt« piše med drugim bodesečno: »Grof Stürgkh je samo konfisciral, toda molčal. Clam-Martinic je govoril, toda dr. pl. Seidler govori in konfiscira. Nobeden teh treh mož ni resno poskušil rešiti problema. Smatrali so za najvažnejše, da so nastopali proti osebam. Pustili so politični policiji in vojaškim sodiščem prosto pot. Napolnili so ječe zato, da so lahko težka vrata zopet odprli. Toda politični problemi se ne dajo tako rešiti kot osebna vprašanja. Oni rastejo naprej in vzrastejo temu, ki bi jih moral rešiti, končno čez glavo. Kaj misli ukreniti dr. pl. Seidler, ko se v par dneh zopet sestane parlament in se bo zopet začela iz tisoč grl stara pesem? Ali misli s par zverženimi frazami rešiti položaj? Ali pa bo skušal tudi glede parlamenta vporabiti Stürgkhovo metodo? Ali naj dovoli, da govorijo možje med štirimi stenami in naj se črta pozneje iz njihovih govorov vse, kar je neprijetnega in kritičnega? Menimo, da je čas za nadaljevanje take igre prerese. Celó če spravi dr. pl. Seidler vse državne pravne države na delo, ne bo mogel preprečiti, da nam Evropa zre v okna. ni popolnoma vseeno, če pri tem zagotovijo, da se ni v tej državi tekom deset let nič spremenilo. Take sodbje se vsled povrnitve k Stürgkhovi dobi skoraj bojmo.«

+ Za zedinjenje naprednih strank. Zadnje nedeljo se je vršil v Celju shod zaupnikov štajerske Narodne stranke. Shod se je soglasno izrekel, za zedinjenje vseh naprednih strank v enotno jugoslovansko demokratsko stranko ter za ustanovitev jugoslovanskega narodnega odbora kot

predstavitelja našega naroda na zunaj, voditelja borbe za narodno državo in najvišjo narodno oblast v vseh onih državnih zadevah, ki jih udeležene stranke priznajo za skupne.

+ Grof Andrassy se izraža v bernski »Revue politique internationale« proti samostojni poljski državi, pač pa priporoča avstrijsko - ogrsko - poljsko trialistično obliko. — Kaj pa Jugoslovani?

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Občinski odbor občine Knežak se enoglasno pridružuje državnopravni deklaraciji državnih poslancev Jugoslovanskega kluba za združeno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov.

Hvaležno pozdravlja prizadevanje Nj. Svetosti papeža Benedikta in Nj. Veličanstva cesarja Karla — za zaželjeni skorajšnji mir.

Občinski odbor se zahvaljuje tudi prevzvišenemu gospodu knezoškofu za izredno požrtvovalno delovanje za cerkev in narod.

Občinski odbor v Črničah na Goriškem je v svoji seji dne 6. jan. 1918. soglasno podal naslednjo izjavo:

1. Veselo pozdravljamo jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917 ter izrekamo jugoslovanskim poslancem zahvalo za ta odločen nastop in naše popolno zaupanje.

2. Pristrčno pozdravljamo prizadevanje sv. očeta Benedikta XV. in našega presvitlega cesarja Karla I. za skorajšnji mir.

3. Obsojamo ogorčeno vsako cepitev moči med Slovenci v tem velevažnem zgodovinskem času.

Županstvo Črniče na Vipavskem.

I. Tržičani se pridružujejo majniški deklaraciji jugoslovanskega kluba ter mu v vsakem oziru izrekajo svoje zaupanje.

II. Iskreno pozdravljajo prizadevanje sv. očeta in našega cesarja Karla I. za dossego miru.

III. Obžalujejo razdor v S. L. S. ter izjavljajo, da ostanejo zvesti S. L. S. pod načelstvom prelata č. g. Andreja Kalana.

IV. Izrekamo svojemu prezasluznemu deželnemu poslancu gosp. dr. Gregoriču najpopolnejše zaupanje.

(Sledi 469 podpisov.)

Občinski odbor zdravške občine Bled je v seji z dne 7. t. m. soglasno sklenil, da se pridružuje jugoslovanski deklaraciji. — Rus, župan.

Podpisane žene in dekleta občine Bled:

1. Izjavljamo, da smo s celim srcem za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba in odobravamo neustrašeno in plemenito čelo naših poslancev za izvedbo deklaracije.

2. Izrekamo najiskrenejšo zahvalo presvitlenu knezoškofu ljubljanskemu, da se tako požrtvovalno trudi za naše narodne pravice. Obsojamo odločno vse, ki bi poskušali razdirati narodno vzajemnost v nasprotju s prizadevanji našega plemenitega nadpastirja, kateremu obljubljam v trdnem zaupanju neomajno zvestobo.

3. Pozdravljamo mirovno delo svetega očeta Benedikta XV. in mirovna prizadevanja našega presvitlega cesarja Karla I. Prosimo temu delu neprestano božjega blagoslova ter kličemo merodajnim činiteljem naj delajo z vsemi močmi, da se čimprej sklene mir ter izvede razorožba po načelih mirovne note Benedikta XV.

Bled, 12. januarja 1918.

(Sledi 550 podpisov.)

Blejske žene in dekleta so obenem nabrale 340 K za Krekov spomenik.

Slovensko narodno ženstvo iz občin Radovljica, Predtrg in Lancovo se s ponosom pridružuje majniški deklaraciji. Gospodinjiti hočemo v svobodni Jugoslaviji! 560 podpisov.

Velepomemben dan za nas jugoslovanske narode je 30. majnik 1917, ko so poslanci združeni v Jugoslovanskem klubu podali deklaracijo za samoosvojitve in združenje Jugoslovancov pod žezlom preslavne Habsburške dinastije. Tej slovesni izjavi se pridružujemo možje-posestniki, mladeniči, žene in dekleta vasi Bohinjska Bela in Kupljenik. Izrekamo Jugoslovanskemu klubu polno zaupanje in zahvalo. Pozdravljamo mirovno stremljenje sv. očeta papeža Benedikta XV. in našega cesarja Karla I. z gorečo željo, da se čim prej konča ta strašna vojna. Prezvišenemu knezoškofu dr. A. B. Jegliču se zahvaljujemo za odločen in jasen nastop. (Sledi 257 podpisov.)

Slovenske žene in dekleta župnije Borovnica se radostnim srcem pridružujejo izjavi ljubljanskih žena in deklet za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba in prosimo naše poslance, naj neomajano vstrajajo v borbi za naše naravne pravice. (Sledi 344 podpisov.)

Zveste veliki jugoslovanski ideji, ki jo je zamislil in oživil naš nesmrtni Evangelist, obglavamo podgorske žene in dekleta, občine Jablanice na Notranjskem, popolnoma v vseh točkah in z vsem, ter z vso dušo podpišemo majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba; kateremu izrekamo tem potom, soglasno svoje neomahljivo zaupanje. Vseh podpisov je 283.

Izjava hercegovačkih Franjevaca o državno-pravnom uređenju hrvatskog pitanja.

Hercegovački Franjevci kao stoljetni čuvari hrvatskog imena u Hercegovini izjavljaju slijedeće sa svojim teško iskušanim narodom: 1. S velikom zahvalnošću pozdravljamo mirnovnu pripravnost našega kralja Karla kao i prvi, ako Bog da, tračak blizoga mira. 2. Želimo, da se prestojeći mir sklopi na temelju pravednosti i slobode prema vječnim zasadama kršćanstva razvijenim od sv. Oca Pape Benedikta XV., po kojima svaki pa i najmanji narod ima pravo na slobodni razvitak narodni, gospodarstveni i prosvjetni, i da se tako jedamput za uvijek ukloni glavni uzrok međunarodnih zapletaja i ratova. 3. Tražimo, da se u Habsburškoj monarhiji provede potpuna ravnopravnost naroda, da kako smo svi za vrijeme rata jednake žrtve snosili za kralja i domovinu, da tako i za njega uživamo jednake blagodati mira. 4. Dosljedno tomu sa svim srcem usvajamo deklaraciju jugoslavenskoga kluba u Beču od 30. svibnja t. g., kojom se za sve Hrvate, Srbe i Slovence u monarhiji na temelju narodnoga načela i hrvatskoga državnoga prava zahtijeva ujedinjenje i državna samostalnost pod uzvišenim žezlom Habsburškim.

U Mostaru, dne 25. pros. 1917.

O. fra David Nevistić, provincijal hercegovačkih Franjevaca. O. fra Ambro Miletić, bivši provincijal. O. fra Lujo Bubalo, direktor franjevačke bogoslovije. O. fra Augustin Matić, gvardijan i nadžupnik. O. fra Jerko Boras, biskupski konsistorijalac. O. fra Blago Babić, spiritual. O. fra Urban Barišić, profesor bogoslovije i prefekt klerika. O. fra Dominik Mandić, tajnik provincije. O. fra Ivan Marinić, vjeroučitelj. O. fra Vid Čuljak, vikar sam.

Široki Brijeg, 25. prosinca 1917.

O. fra Ivo Slišković, gvardijan i nadžupnik. O. fra Marijan Zovko, bivši provincijal i administrator biskupije. O. fra Didak Buntić, direktor velike franjeve. gimn. O. fra Jure Zlopaša, vikar samostana. O. fra Alfonzo Čurić, vjeroučitelj. O. fra Krunoslav Hromić, duhovni pomoćnik. O. fra Šimo Ančić, profesor franjevačke gimn. O. fra Bonifacije Majić, prof. franj. gimn. O. fra Sebastijan Lesko, prof. franj. gimn. O. fra Eugen Tomić, prof. franj. gimnazije. Dr. fra Mato Čutura, prof. franj. gimn. O. fra Vale Zovko, prof. franj. gimnazije. O. fra Martin Sopta, prof. franj. gimnazije. O. fra Mile Miloš, prof. franj. gimnazije. O. Pavo Dragičević, prof. franj. gimnazije. O. fra Bernardin Smoljan, prof. fr. gimn.

Humac, dne 2. siječnja 1918.

O. fra Pavo Šimović, gvardijan i nadžupnik. O. fra Luka Begić, bivši provincijal. O. fra Gabro Grubišić, vikar samostana. O. fra Ljudevit Radoš, vjeroučitelj. O. fra Silvester Vasilj, O. fra Viktor Nuić, vjeroučitelj. O. fra Srećko Škorput, vjerouč.

Konjic, dne 28. prosinca 1917.

O. fra Vice Skoko, dekan i prezes franj. residencije. O. fra Mladen Barbarić, vikar. O. fra Ciprijan Brkić.

Gradnići, dne 31. prosinca 1917.

O. fra Jakov Vasiljević, nadžupnik i prezes franj. residencije. O. fra Križan Galić, vikar. O. fra Toma Zubac, vjeroučitelj.

Glavatičevo, dne 30. pros. 1917.

O. fra Marko Barbarić, župnik po nalogu i uz posvemašnje odobravanje pripadnika sviju triju vjeroispovijesti u mjestu.

Hrasno, dne 1. siječnja 1918.

O. fra Blaž Jerković, župnik. — Slijedi 16 potpisa najuglednijih seljaka u župi.

Mostarski Gradac, 1. sij. 1918.

O. fra Grga Vasiljević, župnik sa 13 prvih ljudi u župi. — Slijede potpisi drugih župnika franjevaca sa potpisima uglednijih ljudi iz pojedinih župa.

Mostar, dne 7. siječnja 1918.

Iz Sevnice nam pišejo: Z ozirom na izjavo narodnih žena in deklet trga Sevnice, za jugoslovansko deklaracijo v »Slo-

vencu« št. 7 z dne 9. jan., vprašamo ostali tržani oziroma tržanke, kje je neki blodil nabiralec ali nabiralka, da je za izjavo samo 70 podpisov nabranih? Zakaj se niso za tako važno stvar potrudili tudi k manj imovitim ljudem? Podpisov bi se lahko najmanj 500 nabralo! Več tržanov. (To se še lahko popravi. Tisti, ki še niso podpisali, naj podpišejo izjavo sedaj. Op. ur.)

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. januarja. Uradno: Nobenih posebnih dogodkov. Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. jan. Veliki glavni stan: **Zapadno bojišče:** Vojna skupina kraljeviča Ruperta: Streljanje je bilo čez dan po večini omejeno na poruševalni ogenj. V posameznih odsekih, posebno na obeh straneh Lensa, so zvečer silnejše streljali. Pozvedovalni oddelki so jugozapadno od Armentieresa in severno od La Vacquerie vdrlj v angleške jarke in privedli ujetnike. — Vojna skupina nemškega cesarjeviča in vojvode Alberta: Izvzemši uspešnih poizvedovalnih bojov pri Juvincourt in na zapadnem bregu Moze je dan minul brez posebnih dogodkov.

Vzhodno bojišče: Nič novega.

Macedonsko bojišče: Zahodno od Ohridskega jezera, na Dobrem polju in jugozapadno od Dojranskega jezera streljanje s topovi.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 14. jan. zvečer. Z bojišč nič novega.

Italijansko bojišče: Položaj se ni spremenil.

Ludendorff.

108 divizij na zapadno bojišče.

Lugano, 14. jan. »Corriere della Sera« piše, da je sedaj na angleško-francoski fronti 154 nemških divizij, t. j. poldrugi milijon mož. Na ruski fronti imajo Nemci 78, Avstrijci 30 divizij. V slučaju sklepa miru z Rusijo, bi prišlo teh 108 divizij na zapadno bojišče, tako da morajo zavezniški računati s strašnim napadom osrednjih sil.

Razna poročila.

Caillaux aretiran.

Pariz, 14. jan. (K. u.) Agence Havas: Danes dopoldne so aretirali Caillauxa in ga takoj odvedli v ječo Santi.

Kakor znano, dolže Caillauxa, da je bil v zvezi z osrednjimi velesilami.

Mirovna pogajanja.

Posveti komisije o določi teritorialnih vprašanj. (Dalje.)

Dunaj, 14. januarja.

V nadaljni razpravi je trdil Trockij, da obstaja med izjavami osrednjih velesil z dne 25. decembra in besedilom točk 1. in 2. z dne 28. decembra nasprotje. — Državni tajnik pl. Kühlmann je proti temu izjavil, da sta oba dokumenta izraz duha in politike, kakor jo je napovedal državni kancler v svojem programatičnem govoru v državnem zboru. Državni tajnik se je postavil na stališče, da so tisti deli Rusije, ki vztrajajo na ločitvi, na podlagi podane izjave svoje volje potom že sedaj obstoječih organov opravičeni, da sklepa-jo dogovore o tem, kar smatrajo za dobro in prav. Če bi v teh dogovorih bile odredbe, ki se tičejo poplave meja, ne ve, zakaj naj bi ta ozemlja v tem vprašanju ne bila ravno tako svobodna, da store, kar se jim poljubi, kakor v drugih točkah. — Trockij je izjavil, da tako umevanje izpodkopava samoodločbo ter vprašal, zakaj se pa organi dotičnih narodnosti niso povabili na pogajanja v Brest-Litovsk. Na to pa osrednji velesili seveda ne mislita, ker smatra ta dotične narode za objekt in ne za subjekt pogajanj.

Državni tajnik pl. Kühlmann je odgovoril: Če hoče Trockij izraziti, da so tudi po njegovi sodbi zdaj ustvarjene narodne individualnosti in da morejo izvajati samoodločbo v svojih zunanjih zadevah, je, ker se ta predpogoj s strani ruske delegacije pripozna, naj se razpravlja, v kakšni obliki naj se udeležijo zastopniki prizadetih narodov pogajanj v Brestu-Litovskem.

Dunaj, 14. jan. (K. u. iz Brest Litovska: Nato je tudi grof Czernin izjavil, da je pripravljen pogajati se o vprašanju glede pritegnitve zastopnikov rečenih ozemelj; dostavil je pa, da bi rad vedel, na kakšen način naj bi se izvršila izvolitev teh zastopnikov ako bi na ruski strani zastopniških korporacij, ki obstoje v teh

ozemljih, ne smatrali za opravičene, da govore v imenu dotičnih narodov. — Trockij je nato predlagal, da naj se z ozirom na izredno važne izjave zastopnikov osrednjih velesil seja odgodi, da se more ruska delegacija o tem posvetovati in sporazumeti s svojo vlado.

V seji dne 12. januarja je dr. pl. Kühlmann prosil rusko delegacijo, naj na vprašanje, če se morejo po njenem mnenju nove države, ki so se ustanovile na zapadni meji nekdanje ruske države, že sedaj udeleževati mirovni pogajanj, odgovori na način, ki bo izključil vsak dvom.

Ruski delegat Kamenov je nato predlagal, naj obe stranki pismeno ponovita mnenje, ki sta ga razvili tekom razprave. Ruska delegacija ustanavlja, da se med okupacijo ni mogel nikjer, ne na Poljskem ne v Litvi in ne na Kurskem ustanoviti kakršnekoli demokratično izvoljen organ, da tak organ, ki bi imel pravico veljati za izraz širokih krogov prebivalstva, ne obstoja. — Kar se tiče bistva izjave o stremljenju po polni državni neodvisnosti je ruska delegacija izjavila:

1. Iz dejstva, da so zasedena ozemlja spadala v območje prejšnjega ruskega cesarstva, ne izvaja ruska delegacija nikakega zaključka, ki bi nalagal prebivalstvu teh ozemelj kakršnekoli državne obveznosti v razmerju do ruske republike. Nove meje bratske zveze narodov ruske republike in narodov, ki hočejo ostati izven njenega okvira, se morajo ustanoviti po svobodnem sklepu dotičnih narodov.

2. Zato smatra ruska vlada za temeljno nalogo sedanjih pogajanj, da se zagotovi resnična svoboda samoodločbe v notranji državni uredbi in mednarodnem položaju navedenih ozemelj.

3. Tako umevana naloga predpostavlja, da se Nemčija in Avstro-Ogrska na eni strani in Rusija na drugi, najprej sporazumejo o štirih glavnih točkah, namreč o obsegu ozemlja, katerega prebivalstvo bo imelo izvrševati pravico samoodločbe, potem o splošnih političnih pogojih, pod katerimi naj se reši vprašanje državnih usod, o prehodnem režimu do končnoveljavne državne uredbe teh ozemelj in končno o načinu in obliki, v kateri naj prebivalstvo izrazi svojo voljo.

Ruska delegacija je predlagala naslednjo rešitev tega vprašanja:

Ad 1. Pravica samoodločbe gre narodom in ne samo tistim delom, ki so bili okupirani, kakor to določa § 2. nemškega predloga z dne 28. decembra. Zato daje ruska vlada pravico do istočasne samoodločbe tudi tistim delom imenovanih narodov, ki žive izven zasedenega ozemlja. Rusija se obvezuje, da teh delov ne bo direktno ne indirektno silila, da sprejmo tako ali drugačno državno obliko, da njihove samostojnosti ne bo omejevala ne s carinskimi ne z vojaškimi koncesijami. Nemčija in Avstro-Ogrska morata s svoje strani podati kategorične izjave, da ne zahtevata ne priklonitve teh ozemelj nekdanjega ruskega cesarstva, ki so sedaj zasedene po armadah Nemčije in Avstro-Ogrske, k nemškemu ali avstro-ogrskega teritoriju, kakor tudi ne tako imenovanih mejnih korektur na stroške teh ozemelj. Obenem se zavežeta, da teh ozemelj ne direktno ne indirektno ne bosta silili, da sprejmejo to ali ono državno obliko, da njihovo neodvisnost ne bosta omejevali s kakršnimi koli carinskimi ali vojaškimi koncesijami, ki bi bile sklenjene pred končnoveljavno uredbo teh ozemelj na podlagi politične samoodločbe.

Ad 2. Rešitev vprašanja o usodi samoodločenih ozemelj se mora izvršiti pod pogojem polne politične svobode in ob izključitvi vsakega zunanjega pritiska.

Glasuje naj se zato šele potem, ko se umaknejo tuje armade in vrnejo begunci. Posebna komisija naj določi, kdaj naj se armade umaknejo.

Ad 3. Ko se podpiše mir in državno uredbo dotična ozemlja, prevzame upravo in vodstvo krajnih zadev in financ tisti začasni organ, ki se je ustanovil sporazumno s političnimi strankami. Pred vsem naj organizira osvobodjenje naroda.

Ad 4. Končnoveljavno naj se reši državno-pravno vprašanje in oblika notranjih državnih uprav potom splošnega glasovanja. Izredno važno se zdi ruski delegaciji, da nemška in avstrijska delegacija popolnoma eksaktno odgovorita na vsa stavljen vprašanja.

General Hoffmann je nato v daljšem govoru protestiral proti predlogom, češ da ruska delegacija govori tako, kakor da stoji zmagovalno v naši deželi in bi mogla pogoje narekovati. Državni tajnik dr. pl. Kühlmann je predlagal, naj se seja odgodi.

Posveti v Berlinu.

Berlin, 14. Wolff: Cesar je zaslišal večeraj cesarjeviča, kanclerja Hertlinga in maršala Hindenburga o zadevah generalnega štaba, tudi državni podtajnik baron von dem Busche je poročal cesarju.

Kako sodijo na Dunaju o mirovni pogajanjih.

Dunaj, 14. jan. Dobro poučeni dunajski krogi ne presojaajo posebno tragično

položaja radi protislovij med Rusijo in osrednjimi velesilami. Prepričani so, da bodo nasprotstva nadaljna pogajanja poravnala.

Dernbury za mir.

Frankobrod, 14. jan. Bivši kolonialni tajnik pl. Dernbury je na velikem shodu nasprotoval vsaki aneksiji na zahodu in na vzhodu proti veliki kolonialni državi in je odločno nastopil za sporazumen mir. Večno vojsko bi imeli, če bi hoteli mir, ki ga zahtevajo Vsenemci po tirpitzevem programu, ker bi se ustanovila takoj trajna zveza med Ameriko, Anglijo, Francijo in Italijo in bi imeli na to večno vojsko.

Ultimat boljševikov konstituenti.

Petrograd, 14. (K. u.) Vlada namerava predložiti konstituenti, ki zboruje 15. t. m., ultimat, naj se Rusija razglasi za socialistično republiko in naj se zemlja in lastnina konfiscirata. Če konstituenta predlog odkloni, jo bodo razpustili.

Razveljavljenje vseh narodnih posojil v Rusiji.

Amsterdam, 14. (K. u.) Reuter iz Petrograda: Najvišji svet narodne lastnine je izdelal načrt dekretu, s katerim se razveljavijo vsa posojila, ki so jih najele carjeve in meščanske vlade. Po tem načrtu se razveljavijo vsa posojila v inozemstvu. Veljavne ostanejo le kratkoobrobnke zakladne obveznice.

Dnevne novice.

— Dva poslanca. Iz Dobropolj nam pišejo: V tretji številki se zaletava neki dopisun v »Resnici« v gosp. dež. poslanca Škulja, češ, da se ima zahvaliti za svoj mandat Jakliču ter pravi dalje, da hujša zdaj v zahvalo proti njemu, in vzklika: »Ali je to lepo?« Oba gospoda poslanca sta iz Dobropolj, poznamo oba dovolj, zato si bomo dovolili tudi nekaj opazk: Vsi boji, ki jih vodimo, oziroma, ki jih bomo šele začeli voditi, proti poslancu Jakliču, odnosno Šusteršiču — pravzaprav jih sploh treba ne bo! — so izključno političnega, načelnega in programatičnega značaja, ne pa osebnega! Zato je čisto prav, da gre g. Škulj z voljo svojih volilcev, torej proti Jakliču, čeprav bi ga bil mogel Jaklič svoje dni protežirati, kar pa menda ne bo res. G. Škulj se je protežiral sam s svojim delom prej, še bolj pa med vojno. Vprašajte naše župane: podgorskega, kompolskega, ali videmskega, pa Vam bodo povedali, da je pošiljal različne vloge in pozive na gorimimenovana županstva — g. poslanec Škulj, ki pri nas sploh nima svojega delokroga, poslanec Jaklič pa, ki je Dobropoljec, ki stanuje med nami, se pa zanje sploh zmenil ni! Vemo, da je storil g. Jaklič za nas svoje dni marsikaj dobrega, a zadnja leta se je ohladil, med vojno pa odpovedal sploh!

— Dobrna. Dne 9. januarja se je dekanijska duhovščina polnoštevilno (manjkalo je le č. g. vojne kurata Letonja, ki je sicer zdaj doma, pa je prepozno menda zvedel o sestanku) zbrala okoli svojega prečastitljivega g. kanonika dekana dr. Gregorja v Novi cerkvi. Župnik Kukovič je izrekel p. n. g. dekanu v imenu duhovščine in vernikov presrečne čestitke za novo leto in obenem čestitke za zlati doktorski jubilej; p. n. g. dr. Gregorec je namreč 12. marca 1868 v Gradcu promoviral za doktorja bogoslovja in je kot tak starosta in dika lavantinskih doktorjev sv. pisma. Na predlog č. g. dekana se je potem od g. kaplana Pučnika prebrana resolucija za majniško deklaracijo soglasno sprejela. Na predlog g. župnika Kukoviča se je enoglasno izrekla duhovniškim sobratom, ki so morali ob izbruhu svetovne vojske toliko preganjanja, nasilja in krivice trpeti, svoje sočutje in občudovanje za njih heroizem. Izrekla se je tudi na predlog istega gospoda g. baronu Müllerju vsa čast in spoštovanje zaradi njegovega možatega nastopa baš ob začetku vojske, ker se ni udal podpihovalem in hujšakem proti vedno domovini služeči in cesarju vdani duhovščini celjskega okrajnega glavarstva.

— Strašen zločin v Spodnji Idriji. Pretečeni teden se je v naši fari zgodil strašen zločin. Ko je dne 10. t. m. zjutraj okolu 9. ure prišel vpokojeni rudar Ignacij Troha iz Idrije k svoji 61letni sestri Tereziji vdovi Likar v Srednjo Kanomljo hiš. št. 20, p. d. Prekovec po živež, je je našel v hiši umorjeno za vrati vso v krvi. Ozre se še nekoliko po hiši in tedaj najde pod streho tudi svojega 57letnega brata Janca Troha umorjenega. Kdo je izvršil ta zločin, še ni dognano. Kakor vse kaže, sta bila umorjena že prejšnji dan, najbrže s sekuro ali podobnim orodjem. V hiši je vse v redu: živež, ki sta ga imela umorjena še precej, ker sta bila sama in na dobrem posestvu, denar, obleka in drugo. Sled morila je pa tudi vsled snežnega meteža popolnoma izbrisana. Pri hiši že delj časa ni bilo razen umorjenih nikogar, ne hlapca, ne pastirja, ne dekle, sosedje omenjene dneve tudi niso videli v bližini nobenega

tujca, hiša stoji popolnoma na samem in je do bližnjega sosedu najmanj 20 minut. Umrjena imata glavo popolnoma prebito in poleg tega še druge rane na glavi. Ubita je bila najbrže najprej sestra, nato je udaril morilec tudi brata, in ko je ta bežal po stopnjicah in lestvi pod streho, kakor kaže krvni sled, ter tam obnemogel padel na tla, ga je morilec še parkrat udaril po glavi, potem pa zbežal, kam, se ne ve. Pokojna sta bila na dobrem glasu, verna in poštena ter živela bolj sama zase.

— **Slovenska Stráža.** Seja vodstva »Slovenske Straže« se vrši dne 11. svečana 1918.

— **Upnikom »Glavne posojilnice«.** Konkurz se bliža svojemu koncu. Sedaj se izdeluje razdelilni načrt, ki utegne biti začetkom meseca marca dokončan in pri sodišču razporejen. Ker poteka od pričetka konkurza že sedmo leto, so se zgodile med tem naravno pri upnikih in vlagateljih, ki so svoje terjatve priglasili, premoške izpremembe. Nekateri vlagatelji so umrli in so na njihovo mesto stopili dediči; drugi so med tem preselili oziroma izpremenili svoj naslov, odstopili svoje terjatve drugim, nekateri so imeli svoje knjižice založene pri denarnih zavodih, in jih vzeli med tem nazaj, nekateri so si izvolili drugega pooblaščenca. Vse te izpremembe se bodo mogle pri razdelilnem načrtu vpoštevati samo v tem slučaju, če bo podpisani pravočasno zvedel zanje, drugače se bo morala konkurna kvota izplačati tistemu, ki je terjatev pri sodišču priglasil, ali pa se bo morala sodno založiti. Da pribranim torej upnikom nepotrebne sitnosti in pa stroške, svetujem, da vsakdo, pri katerem se je primerila kaka izprememba, to meni naznani in izkaže vsaj do konca meseca januarja t. l. Sporočiti je treba na vsak način tudi številko vlozne knjižice. — Dr. Oton Fettich-Frankheim, odvetnik v Ljubljani, Sodna ulica št. 11.

— **Nakup konj potom vojaške oblasti** ustavljen. C. in kr. vojno ministerstvo je ustavilo nakupovanje konj po evidenčnem častniku na Kranjskem in v Istri do nadaljnjega. Morebitno nadaljnje nakupovanje se bo pravočasno razglasilo potom politične oblasti in časopisov.

— **Z Bleda.** Umrli je 9. t. m. v Gradu Andrej Marolt, star 88 let, eden izmed že redkih veteranov Radeckega. Bil je zdrav do zadnjega — le pomanjkanje mu je vzelo moči. — Jezero je zamrznilo — in po ledeni planjavi odmevajo veseli vzkliki manjnih in velikih otrok, ki poskušajo svojo drsalsko umetnost. Začelo se bo tudi zimsko romanje k jezerski Materi božji po suhem, dokler ne bo topli jug omajal trdne ledene skorje.

— **Računski svetovalci** pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani so postali računski revidenti Jožef Juh, Jožef Kosem in Franc Tausers.

— **Poštna vest.** V vzhodni Galiciji poslujejo zopet: 1. poštni urad Sokolowka pri Ozydowu za pisemski poštni promet; 2. poštni urad Litwinov za promet z denarnimi pismi; 3. poštni uradi Koniuchy, Losiacz, Myskowice, Torskie, Toustobaby, Zlotniki in Nastasow za promet z denarnimi pismi in za denarni promet; zadnja dva urada tudi za promet z zavetki v omejenem obsegu. — V Bukovini poslujejo zopet: 1. za navadni pisemski poštni promet poštni urad Berbestie; 2. za celotni pisemski poštni promet poštni urad Sergie; 3. za pisemski in denarni promet ter za promet z vrednostnimi pismi poštni uradi Jurkoutz, Potrouz ob Seretu in Unter Wikow; 4. za promet z zavetki v omejenem obsegu poštni uradi Karapczu ob Czeremoszu, Petrouz ob Seretu in Sergie; 5. za brzjavni promet, in sicer za državne in službene brzjavke poštni urad Wiznitz ob Czeremoszu.

— **Poštna objava.** Z dnem 16. januarja t. l. se zopet odprejo poštni uradi Terzo, Chiopris in Dolenje v Brdih in sicer za sedaj samo za pisemsko-poštni promet vstevši službeno in zasebno rekondicijo.

— **Vonjopoštni promet.** Promet zasebnih vonjopoštinih zavetkov je pod obstoječimi pogoji dopuščen na vonjopoštne urade 378, 475, 510, 621 in 633, ustavljen pa na vonjopoštne urade 404, 514, 528 in 625.

— **Ljudsko šolstvo.** Za suplentinjo v šiški je imenovana Franciška Baraga, za suplentinjo v Leskovcu Herma Dietz, za suplentinjo pri Sv. Jakobu v Ljubljani pa Marija Podboj.

— **Zbolel** je sarajevski nadškof dr. Štadler.

— **Sarajevski nadškof Štadler** je daroval za zgradbo srednješolskega dijaškega konvikta društva »Napredak« 50.000 K in obenem dal še 100.000 K brezobrestnega posojila.

— **V Novem Sadu** je prepovedala mažarska vlada delovanje dramatičnega društva »Hrvatsko dobrotvorno kazalište«.

— **Umrli** je v Karlovcu na Hrvatskem ravnatelj tamošnje velike gimnazije prof. Franc Šmid.

— **Na progi Reka—Zagreb** ni, odkar so zvišane vozne cene, nič več izobešenih cenikov v hrvatskem in mažarskem jezi-

ku, ampak samo v mažarskem. Tudi to je v čast hrvatsko-srbski koaliciji!

— **Porotno sodišče v Zadru** je pričelo delovati po štiriletnem odmoru.

Primorske novice.

p **Veselo novico** sporočam vsem prijateljem in podpornikom »Slovenskega sirotišča« v Gorici. Kakor mi je naznanil naš prezaslužen deželni glavar msgr. dr. A. Faidutti, je prevzela Nje cesarska visokost nadvojvodinja Marija Jožefa, mati našega presvitlega cesarja Karla, pokroviteljstvo nad slovenskim sirotiščem v Gorici in italijanskim v Gradiški. S tem nam je dano upanje, da se naš skoraj popolnoma porušeni zavod v Gorici spet postavi. Ko se je mudila visoka nadvojvodinja dne 6. t. m. v Gorici, se ji je msgr. dr. Faidutti za to milost javno zahvalil. Sporočajoč to veliko odlikovanje našega skromnega zavoda vsem sotrudnikom in prijateljem osirotele slovenske mladine, si štejem v dolžnost, da izrazim iskreno zahvalo za skrb in za trud tudi preč. msgr. dr. A. Faiduttiju. — Dr. A. Pavlica.

— **Zakon v varstvo beguncev** je 11. t. m. stopil v veljavo. Zakon daje beguncem pravico do državne preskrbe. Odreja — v preslošnih stavkih sicer — izboljšanje v begunskih taborih in določa, da imajo begunski, ki so brez sredstev, pravico do dnevne doklade v znesku 2 K. To velja od 21. julija 1917 dalje in se morejo do dne 11. aprila t. l. vlagati prošnje za naknadno plačilo. Stari ali vsled bolezni itd. za delo nesposobni begunci, ki živijo čisto sami ali nimajo nobenega domačih, ki bi jih podpiral, dobe po 4 K na dan. Ako ima begunec kake dohodke, pridejo v poštev le tedaj, ako so trajni in presegajo 2 K dnevno; v tem slučaju se beguncu odšteje od podpore polovica zneska, ki ga zasluži dnevno čez 2 K. Kdor torej zasluži n. pr. 3 K dnevno, se mu odbije od podpore 50 vinarjev na dan in dobi namesto 2 K samo 1 K 50 vin. Če begunec zasluži po 6 K na dan, se mu državna podpora odtegne. Begunci, ki uživajo naturalno državno oskrbo ne dobe podpore. Vzdrževalnina in podobni dohodki pa nimajo na begunsko podporo nobenega vpliva. Revne osebe, ki so bile evakuirane, ki ne prejemajo ali nekaj časa niso prejemale državne podpore za evakuirance in begunce, ali ki so vsled preselitve iz begunske naselbine izgubile pravico do begunske podpore, dobe, ako vsaj tekom treh mesecev niso dobivale nobene begunske podpore, naknadno plačilo po 1 K dnevno, a največ 500 K na osebo. Zahtevo je treba prijaviti najkasneje do 11. aprila t. l. Oblasti, na katere se morajo prošnje vložiti, se naznani v izvršilnem redu, ki pa še ni izšel.

p **Manj kruha.** V Trstu so morali količino kruha zmanjšati od 70 na 35 gramov na osebo in dan, torej za celo polovico. Zaloge moke so skoraj docela pošle.

p **Izgredi v Trstu.** »Edinost« piše: »O včerajšnjih dogodkih, ki jih je povzročilo skrčenje krušnega odmerka, — ne poročamo. Pravimo pa samo eno: kriva jih je aprovizacijska komisija in edino ona sama, ker je molčala do zadnjega trenutka in ni do zadnjega trenutka obvestila prebivalstva. Opozarjali smo, svarili smo; če ne pomaga nič, pripisite si vse sami sebi!«

p **Sovodenjski begunci v Marcheggju** na N. A. nam pišejo: »S hrepenenjem pričakujemo trenutka, ko se bomo mogli vrniti domov. Toda če bo ostalo pri tem, kar je te dni sporočil »Slovenec«, da si mora namreč tisti, ki hoče domov, sam preskrbeti živež in potrebno orodje, potem bomo morali svoje kosti pustiti tu na tuji zemlji. Odkodi naj vzamemo hrano in pa orodje? Lani smo se nekako izhajali, ker smo se mogli zatekati v uro oddaljeno vas, kjer smo dobili krompirja, mleka in drugega živeža. Toda vsled letošnje slabe letine sedaj ne dobimo ničesar več in smo odvisni le od aprovizacije. A kar ta da, je tako malo, da ni mogoče živeti. Prisiljeni smo beračiti! Naše stanje je obupno in če nam ne pride pomoč, ne vemo, kaj bomo storili. Pozivamo sovodenjskega župana, naj se vendar spomni svoje dolžnosti in za nas kaj stori!

p **Iz Oseka.** Kmalu bo konec januarja in še se ne smejo vrniti begunci iz naše občine domov. Pišejo in prosijo reveži iz vseh krajev; kdaj bo konec njih trpljenja, kdaj konec njih pregnanstva? Dnevi so tu lepi in skrajni čas je, da se zemlja obdela. Vinogradi kličejo po delu, a delavcev ni; zakaj jih ne puste iz tujine domov? Zakaj morajo tam trpeti in živeti v skrbeh ter si dan za dnem iskati dovoljenja za povratek ter s tem izgubljati čas in denar. Politiche oblasti so svoj čas pozivale begunce, naj varčujejo z begunsko podporo za povratek; a kako jim je to mogoče, če se jim povratek ne dovoli? V naši občini so razen par hiš vsa stanovanja porabna, če se malo popravi, kar se jih je vrnilo domov, so za silo že popravili svoje hiše in tudi že mnogo obdelali. Dovolite vendar tako zaželeno vrnitev! Gg. poslance in druge za to kom-

petentne faktorje pozivamo, da čimprej rešijo to nujno zadevo.

p **Za tolminsko županstvo in glavarstvo** bi radi zvedeli tolminski begunci v Waldu na Nižje Avstrijskem, da bi si mogli izposlovati pristožno vožnjo v domačijo.

p **Županstvo iz Solkana**, t. č. v Gorici, piazza Corno 12, prosi naj se vsi mizarji in zidarji oglašijo pri imenovanem županstvu, posebno vsi oni, ki so pri kakem voj. delavskem oddelku, da jim županstvo dobi dovoljenje, da se vrnejo domov.

p **Več mest za pomožne sluga** je razpisanih na tržaškem namestništvu. Prosilci morajo biti zdravi in znati deželne jezike. Invalidi imajo prednost. Prošnje naj se vlagajo takoj, najkasneje pa do 20. t. m.

p **Organizacija tržaških in primorskih časnika**rv. 13. t. m. se je vršil ustanovni shod Mednarodnega časnikarskega društva, v katerem se organizirajo tržaški in primorski časnikarji.

p **Kuracijski urad Lom** na Goriškem se nahaja od 1. januarja 1918 na Libušnjem pri Kobaridu, Goriško.

p **Župni urad Šempas** (dosedaj na Colu) se je spet preselil v Šempas, p. Črniče, Primorsko.

p **Predrzne tatvine v Trstu.** 10. t. m. popoldne je odšla Marija Basavovič iz Splita, stanujoča v Trstu, ulica Seminario 1, po opravkih v mesto. Ko se je čez pičlo uro vrnila domov, je našla stanovanje popolnoma oplenjeno, le prazna hišna oprava je ostala. Vlomilci so odnesli denarja, dragocenosti, perila in živila za približno 7000 K. Kot storilca je aretirala policija dva vojaška begunca: 19letnega Rudolfa Friedrich iz Pulja, inf. 28. pp., in 19letnega Viktorja Indrigo, 97. pp. — Dne 10. t. m. je družina Zoratti v Trstu, ulica del Monte 28, večerjala v kuhinji. Med tem so pa neznani tatovi vlomili v spalnico in odnesli iz nje perila, obleke in čevlje v vrednosti 1580 K.

p **Tatvine in vlomi v Trstu.** Tržaški listi z dne 13. t. m. beležijo zopet nad 20 tatvin in vlovov. V mnogih slučajih so storilci mladi vojaški begunci, ki jih je v Trstu, kakor se zdi, zelo veliko.

p **Kdo ve**, kje se nahaja družina Ivana Pulec vulgo Mečelav iz Medane št. 49 v Brdih? Obvestitve prosi Viktor Pulec, k. u. k. Feldspital Nr. 1114, voj. pošta 131.

p **Peter Marega** išče svojo soprogo Katarino Marega in mater Marijo Marega, ki sta stanovali v Gorici, ulica Kapella 50, dokler niso Italijani Gorice zasedli. Kdor bi kaj o njih vedel, se naproša, da blagovolji naznaniati na naslov: Peter Marega, k. u. k. Divisionsbäckerei Nr. 24, vojna pošta št. 434.

p **Pogreša se Alojzij Košir** iz Retij 76, občina Loški potok, črnovojnik 17. pp., star 39 let. Nazadnje je pisal dne 9. avgusta 1917 ter imel sledeči naslov: Alojzij Košir, k. u. k. Kriegspital Nr. VI., Simmering, Wien XI., Barake 27, Saal II. — Od tega časa se ni več oglašil. Njegova žena je dne 26. novembra 1917, ko je šla iskat živeža za otroke, na poti od Sodražice proti domu — zmrla. Kdor bi kaj o Koširju vedel, se vlijudno prosi, da takoj sporoči na naslov: Ferdo Wigele, nadučitelj v Loškem potoku. Vsi stroški se radevolje povrnejo. Sedmero otrok je izgubilo mater, a za očeta ne vedo, je li živ ali mrtev.

p **Iščejo se.** Jožefa Vuga v Treštinu št. 54, P. Müglitz, Sev. Morava, išče brata Antona Mervic pd. Prklanc iz Solkana. — Anton Hlede, Bochor 80, Vikoš-Kanovsko pri Prerovi, Moravsko, išče svojega brata Jožefa Hlede.

p **Kako je v batovski občini.** Prejeli smo dopis o žalostnih sledovih vojne v občini Bate. Najbolj sta prizadeti vasi Ravne in Dragovice, kjer je vse upušteno in uničeno. Naj bi se poklicani činitelji že sedaj zganili in storili kaj za olajšanje položaja beguncev iz te okolice.

Ljubljanske novice.

lj **Društvo rokodelskih pomočnikov** v Ljubljani (Komenskega ul. 12) želi kupiti vse ali nekatere posamezne instrumente za tamburaški zbor. Ponudbe na zgornji naslov.

lj **K društvu za varstvo vajencev** v Ljubljani so pristopili kot člani in darovali: msgr. dr. Aleš Ušeničnik, prof. bog. K 100, Bogumil Remec, prof. K 20, Teodor Korn K 15, Janko Mlakar, prof. K 10, neimenovan K 10. Bog povrni!

lj **Umrli** je v deželni bolnici dne 13. jan. zjutraj po kratki zelo mučni boleznini Janez Marenek, c. kr. sod. sluga v. p. v 82 letu svoje starosti. N. p. v m.

lj **Iz finančne službe.** Računski revidenti Jožef Juh, Jožef Kosem in Franc Tausers so imenovani za rač. svetnike.

lj **Petrolej** morejo dobiti obrtniki že 17., 18. in 19. januarja, samci pa od 21. januarja naprej, in sicer v onih trgovinah, ki so bile objavljene v sobotnih listih.

lj **Sveže meso za uradniške skupine.** Uradniške skupine prejmejo goveje meso v sredo, dne 16. januarja popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od 12 do 2. prva uradniška kategorija št. 1

do 200, od 2. do 123. št. 201 do konca; od 123. do 3. druga uradniška skupina; od 3. do 124. tretja uradniška skupina, od 124. do 4. četrta uradniška skupina. 1 oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi 1/2 kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg.

lj **Meso za stranke z rdečimi in rumenimi izkaznicami A.** Stranke z rdečimi in rumenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko A, prejmejo meso v sredo, dne 16. januarja popoldne v cerkvi sv. Jožefa od 4. do 12. ure.

lj **Premog za kuho na rumene izkaznice** se bode oddajal po sledečem redu: Na vsak odrezek rumene izkaznice št. 2 se dobi 50 kg premoga, ki stane 3 K 50 vin. Stranke se opozarjajo, naj se strogo drže objavljenega reda, ker se po končani prodaji ne bode dobil več premoga na drugi odrezek. Na izkaznice za I. okraj se dobi premog pri g. Strupiju, Radeckega cesta 14, in sicer: na št. 1 dne 16. jan. popoldne, na št. 2 dne 16. januarja popoldne, na št. 3 dne 17. jan. popoldne, na št. 4 dne 17. januarja popoldne, na št. 5 dne 18. jan. popoldne, na št. 6 dne 18. jan. popoldne, na št. 7 dne 19. januarja popoldne, na št. 8 dne 19. januarja popoldne. — Na izkaznice za II. okraj se dobi premog: a) pri g. Pleškotu, Hrenova ulica št. 12, in sicer: na št. 1 dne 16. jan. popoldne, na št. 2 dne 16. jan. popoldne, na št. 3 dne 17. jan. popoldne, na št. 4 dne 17. jan. popoldne, na št. 5 dne 17. jan. popoldne, na št. 6 dne 18. jan. popoldne, na št. 7 dne 18. jan. popoldne, na št. 8 dne 19. jan. popoldne, na št. 9 dne 19. jan. popoldne, na št. 10 dne 21. jan. popoldne, na št. 11 dne 22. jan. popoldne. — Na izkaznice za IV. okraj se dobi premog v mestnem skladišču pri Narodnem domu. Premog za ta okraj se plača na mestnem magistratu, srednja hiša, prtiličje, dne 15. januarja 1918, od 8. do 12. in od 3. do 6. ure ter se ga dobi dne, ki bode za beležen na potrdilu o plačilu premoga. — Na izkaznice za V. okraj se dobi premog: a) pri g. Uherju, Slomškova ulica 12, in sicer: na št. 1 dne 16. jan. popoldne, na št. 2 dne 16. jan. popoldne, na št. 3 dne 17. jan. popoldne, na št. 4 dne 17. jan. popoldne, na št. 5 dne 16. jan. popoldne, na št. 6 dne 17. jan. popoldne, na št. 7 dne 17. jan. popoldne, na št. 8 in 9 dne 17. jan. popoldne, na št. 10 dne 17. jan. popoldne, na št. 11, 12, 13, in 14 dne 18. jan. popoldne, na št. 15 dne 18. jan. popoldne. — Na izkaznice za VI. okraj se dobi premog: a) pri g. Trdnja, Slomškova ulica 21, in sicer: na št. 1 dne 16. jan. popoldne, na št. 2 dne 16. jan. popoldne, na št. 3 dne 17. jan. popoldne, na št. 4 dne 17. jan. popoldne, na št. 5 dne 16. jan. popoldne, na št. 6 dne 16. jan. popoldne, na št. 7 dne 17. jan. popoldne, na št. 8 in 9 dne 17. jan. popoldne, na št. 10 dne 17. jan. popoldne, na št. 11 dne 17. jan. popoldne. — Na izkaznice za VII. okraj se dobi premog: a) pri g. Treo, Cesta na Rudolfovo železnico, in sicer: na št. 1 dne 16. jan. pop., na št. 2 dne 16. jan. popoldne, na št. 3 dne 17. jan. popoldne, na št. 4 dne 17. jan. popoldne; b) pri g. Tavčarju, Dunajska cesta, Bežigrad, in sicer: na št. 5 dne 16. jan. pop., na št. 6 dne 16. jan. pop., na št. 7 dne 17. jan. pop., na št. 8 in 11 dne 17. jan. popoldne. — Na izkaznice za VIII. okraj se dobi premog: a) pri g. Zdravje, Ahacjeva cesta 10, in sicer: na št. 1 dne 16. jan. pop., na št. 2 dne 16. jan. popoldne, na št. 3 dne 17. jan. pop., na št. 4 dne 17. jan. popoldne, na št. 5 dne 18. jan. popoldne; b) pri g. Hribarju, Bohoričeva ulica 33; na št. 7 dne 16. jan. pop., na št. 8 dne 16. jan. popoldne, na št. 9 dne 17. jan. pop., na št. 10 in 11 dne 17. jan. popoldne, na št. 12 dne 18. jan. pop., na št. 13 in 14 dne 18. jan. popoldne. — Na izkaznice za IX. okraj se dobi premog pri g. Pleškotu, Hrenova ulica 12; na št. 1 dne 18. jan. pop., na št. 2 dne 18. jan. popoldne, na št. 3 dne 19. jan. pop. — Na izkaznice za X. okraj se dobi premog pri g. Ungerju, v skladišču Kranjske stavbne družbe, in sicer: na št. 1 dne 16. jan. pop., na št. 2 dne 16. jan. popoldne, na št. 3 dne 17. jan. popoldne, na št. 4 dne 17. jan. popoldne, na št. 5 dne 18. jan. pop., na št. 6 dne 18. jan. popoldne, na št. 7 dne 19. jan. pop., na št. 8 dne 19. jan. popoldne. — Na vsak odrezek št. 2 rumene izkaznice se dobi 50 kg premoga, ki stane 3 K 50 vin.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. K. W. Ima. — Š. v B. Ne vemo, po čigavi krivdi se je zgodilo, da dopisa nismo prejeli. Prosimo, da pošljete še enkrat. — M. na Primorskem. Nobene občine nečemo siliti, da podpiše deklaracijo. Stvar občinarjev je, da zadevo uredite.

Razne novice.

r **Kako se izdeluje tobačno nadomestilo.** Pojavilo se je že mnogo navodil o tej domači obrti, ki se močno širi in je dobrodošla zlasti zobnim zdravnikom. Za tobačno nadomestilo je baje najbolje lupuhovo, orehovo, bukovno, kostanjevo in višnjevo listje. Trgati ga je v suhem vrenju, na kar ga pustimo, da nekoliko uvene. Potem se zveže v snopke in ostane v njih toliko časa, da dobi listje rujavo barvo. Da jame vreti, pokladamo list na list tako, da so peclji ven obrnjeni. Vsa plast ne sme presegati enega metra. V notranjosti plasti se vsled vrenja izčimi najpozneje v 14 dneh toplota 45 stopinj. Večja vročina je umetnemu tobaku v škodo. Nato je plasti tako obrniti, da pride notranje listje na zunanjo stran. Zdaj damo lepi, rujavi tobak ohladiti in posušiti. V tem stanu je listje že dobro nadomestilo

za tobak. Če hočemo doseči, da je to na-domestilo še bolj prijetno, ga je treba še sušiti in amortizirati in lužiti. Namakati ga je v enodstotni lužni raztoplini. Dobro je poskropiti listje že med kvašenjem s tem raztokom. Če je okus tobačnega nadome-stila preveč oster, ga je treba za pol ure deti v zmes, obstoječo iz dveh delov spl-ne kisline in iz sto delov vode. Na okusu pa pridobi, če namakamo liste dva dneva v prevretku pristnega tobaka.

Določbe o dohodninskem davku po zakonu o osebnih davkih z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, in po osebno davč-ni noveli z dne 23. januarja 1914, drž. zak. št. 13. Sestavi Valentin Žun. Cena 1 K 90 vin. s poštnino vred. Za sestavo napo-vedi o dohodnini, katero je treba meseca januarja vložiti, je ta knjiga neobhodno po-trebna. Lahko umljiva in s praktičnimi vzorci opremljena knjiga bo vsem izbornu služila, olajšala bo delo in prihranila mar-sikaj na davčnih izdatkih. Malokomu so namreč znane določbe glede dovoljenih odbitkov, katere mora v napovedi uvelja-viti, da se mu dovolijo olajšave in zniža davčni postavke. Dobi se v Katoliški Bu-kvarni v Ljubljani.

Knjige »Nve založbe«. Onim, ki so na-ročili vse tri knjige »Nove založbe«, torej tudi dr. Debevečeve »Vzori in boji«, na-znanja Katoliška Bukvarna, da bo poslala knjige, ko izidejo tudi »Vzori in boji« v eni pošiljki. Treba je skrajno štediti s ča-som, ovojnim materialom itd.; pomanjka-nje na delavnih močeh, ovojnem papirju, motvozom itd. je zelo veliko in nikakor ne kaže deliti naročilo v dve pošiljki. Reklamacije naj torej izostanejo, ker se si-ker lahko primeri, da dobi kdo dve poši-ljki, za kar ne prevzamemo pri teh raz-merah nobene odgovornosti.

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani javlja tužno vest, da je njegov mnogoletni redni član, gospod

Avgust Jagodič

trgovec,

danes mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v torek, dne 15. jan., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Mestni trg št. 24 na pokopališče k sv. Križu.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, dne 13. januarja 1918.

SPREJME SE TAKOJ poštena ::

deka

katera bi znala preprosto kuhati in bi bila pripravna za druga hišna dela pri mali družini na deželi. — Poizve se:

na Rimski cesti št. 7. I. nadst., vrata 7. 135

Konjak

iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več sto-letij sloveč kot krepičilo za ohranitev življenja. Razpošilja 10 let starega 4 polliterske steklenice franko po pošti za 80 kron, mlađega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoče vrbalno sredstvo pri trganju v udih, Francovo žganje, 4 polliterske steklenice za 60 kron. Vino od 56 litrov naprej. Belj rizling po K 4'80 in rdeči burgundec po K 5'20 liter. 125

Benedikt Hertl,

graščak, grad Golice, Konjice, Štajersko.

Album razrušene Gorice in različne raz-gledn'ce podrtje Gorice. Velika zaloga umetniških kart za 15—18 in 20 K za 100 komadov. Naročila se prosijo na naslov: ANTON PFROT, Gradec, Roseggerhaus

Lep lokal

na prometnem kraju, za pisarno ali trgovino se odda takoj.

Naslov se poizve pri upravi »Slovenca« pod šte. 79.

Hiša

se takoj prodaja v Ljubljani pod zelo ugod-nimi pogoji.

Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 96.

Kupim vsako količino

sveže repe

Cena po dogovoru.

Jos. Oražem, zeljarina Selo-Moste, Ljubljana.

Zastonj dobi vsak na željo

moj glavni katalog ur, srebrnine, zlatnine in godbenih predmetov. Viole po K 14, 20, 25, in više. Dobre harmo-nike po K 16, 25, 35 in 50; dvovrstne harmonike po K 70, 80, 100 in 120; trovrstne po K 180, 200, 240 in 280. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošiljatev po povzetju ali predplačju. Razpošiljalnica

JAN KONRAD c.inkr.dvorni dobavitelj Most (Brüx) šte. 1754, Češko.

Pisarniško moč

136 in prodajalko

prvovrstno, sprojme trgovina s semeni SEVER & URBANIČ V LJUBLJANI.

Zamaške

rabljenč, nezdobljenč, nikako umetno blago, po kg K 28—, nove, nezdobljenč, nikako umetno blago, po kg K 40—; šampanjske, nezdobljenč, nikako umetno blago, komad K 1'10, prevzamem brez prejšnjega vprašanja po povzetju

Pavi Birnbaum

Einkaufsstelle, Dunaj, II., Darwingasse 39 b. d. Nordb. 138

Vojak, kateri je vzel v petek ob 11. uri ponoči na južnem kolodvoru

ročni voziček

naj ga pripelje takoj nazaj v hotel »Slon«, 137

Mladenič

17 let star, s primerno šolsko izobrazbo, išče službo.

pri kakem uradu ali v pisarni. — Vešč obeh ko-respondenc, strojepisec in dober računar. Tudi v stenografiji izurjen. Cenjene ponudbe pod upravo lista »vesten«.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da nas je zadel prekrat udarec. Izgubili smo dobro soprogo, mamico in staro mamico, gospo

Vincencijo Kukanja roj. Žerjal

ki je po božji previdnosti po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala. Ni ji bila dana vrnitev v ljubo domovino. Pogreb se bo vršil dne 16. januarja 1918 iz hiše žalosti na pokopališče k sv. Agati.

Senožeti, 15. januarja 1918.

Ivan Kukanja,

soprogo.

Ivan,

sin.

Ana, Jožefa, Ivana, Antonija, Marija por. Žerjal, Rozina por. Sablich hčere.

Jožef Žerjal, Edgar Sablich, c. kr. nadporočnik v rezervi, zeta.

Walter Sablich, vnuk.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nadvse ljubljani soprogo in oče, gospod

Štefan Klanšček

poduradnik južne železnice v Gorici

v Ajdovščini dne 10. januarja 1918 po kratki mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Ajdovščina-D. M. v Polju, dne 15. januarja 1918.

Roza Klanšček roj. Pavšič,

soprogo.

Rudolf, sin.

Karmela, hči.

Žalostnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprogo, oče, stari oče, stric, gospod

Anton Jurčec

posestnik in klobučar

po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče včeraj, dne 14. januarja t. l., ob 6. uri zvečer v 70. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika bo v sredo, dne 16. januarja, ob 4. uri po-poldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče v Krškem.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Predragega rajnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Krško, dne 15. januarja 1918.

ŽALUJOČI OSTALI.

Brez posebnega obvestila.

Josipina Juvan roj. Ženko naznanja v svojem, v imenu svojega sina Franca in vseh ostalih sorodnikov tužno vest, da je njena iskrenoljubljena, nepozabna mati oziroma stara mati, gospa

140

Helena Ženko

posestnica

včeraj, dne 14. t. m., ob 7. uri zjutraj, previdena s tolažili sv. vere mirno pre-minula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v sredo, dne 16. t. m., ob 4. uri po-poldne iz hiše žalosti, Krakovska ulica št.31, na pokopališče k sv. Križu.

Priporočamo jo v blag spomin!

V Ljubljani, dne 15. januarja 1918.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tomaž Mencinger

trgovec

Mici Mencinger roj. Pečnik

poročena.

Ljubljana

Stožice.

Zahvala.

Za iskreno dožoroječno sočustvovanje v naši veliki boli se zahvalujemo globoko ginjenega srca rodbine

Schantel-Drelse-Bergmann.